

Mạng Lưới Nhân Quyền Việt Nam

BÁO CÁO NHÂN QUYỀN VIỆT NAM 2012

NỘI DUNG

Tóm Lược	2
Bảng chữ viết tắt	3
I Quyền chính trị bị triệt tiêu	4
II Quyền tự do phát biểu và tự do ngôn luận bị chà đạp	9
III Tòa án phục vụ lợi ích của đảng cầm quyền	14
IV Chính sách bạo hành của nhà nước công an trị	18
V Không có tự do tôn giáo	23
VI Truất hữu ruộng đất và dân oan	30
VII Quyền lao động bị vi phạm	35
VIII Nạn buôn bán người	41
Khuyến nghị	47
Danh sách tù nhân lương tâm cập nhật đến tháng 3 năm 2013	49

BẢNG CHỮ VIẾT TẮT

BLĐ-TB&XH	Bộ Lao động – Thương binh và Xã hội
CS	cộng sản
CHXHCNVN	Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam
CSVN	Cộng sản Việt Nam
ĐCSVN	Đảng Cộng Sản Việt Nam
HPVN	Hiến pháp Việt nam
LHQ	Liên Hiệp Quốc
TCLĐQT	Tổ chức Lao động Quốc tế
TLĐLĐVN	Tổng Liên Đoàn Lao Động Việt Nam
VN	Việt Nam
XHCN	xã hội chủ nghĩa

TÓM LƯỢC

Sau việc cưỡng chiếm Miền Nam bằng vũ lực vào năm 1975, những người cộng sản Bắc Việt đã sáp nhập Miền Nam với Miền Bắc và thành lập nước Cộng Hòa Xã Hội Chủ Nghĩa Việt Nam. Hiến pháp Việt Nam năm 1992 ghi rõ rằng “Nhà nước Cộng hoà xã hội chủ nghĩa Việt Nam là Nhà nước của nhân dân, do nhân dân, vì nhân dân. (Điều 2) Tuy nhiên, cũng chính bản hiến pháp đó khẳng định, “Đảng cộng sản Việt Nam, ...là lực lượng lãnh đạo Nhà nước và xã hội” (Điều 4). Chính vì tham vọng độc chiếm quyền lãnh đạo đất nước bằng mọi giá mà chính quyền cộng sản Việt Nam, mặc dù đã tham gia và cam kết tuân giữ hầu hết các công ước quốc tế về nhân quyền sau khi được gia nhập vào Liên Hiệp Quốc vào năm 1977, đã tiếp tục vi phạm trầm trọng những quyền cơ bản của người dân Việt Nam.

Bản báo cáo này trình bày tổng quát những vi phạm nhân quyền tại Việt Nam trong năm 2012 với các nét chính sau đây:

- Triệt tiêu quyền tham gia điều hành việc nước, quyền hội họp và lập hội;
- Bóp nghẹt quyền tự do phát biểu và quyền được thông tin;
- Bất bớ tùy tiện và xử án theo nhu cầu và lợi ích chính trị của đảng cầm quyền;
- Gieo rắc kinh hoàng bằng bạo lực cảnh sát để kiểm soát người dân;
- Giới hạn quyền tự do hành đạo và truyền đạo
- Truất hữu ruộng đất của nông dân mà không bồi thường thỏa đáng;
- Cấm đoán công nhân thành lập công đoàn độc lập và đàn áp những nhà hoạt động cho người lao động
- Dung dưỡng nạn buôn bán người qua nhiều hình thức.

Với bản báo cáo này, Mạng Lưới Nhân Quyền Việt Nam không những nhằm báo động dư luận thế giới về tình hình nhân quyền tồi tệ tại Việt Nam hiện nay, mà còn yêu cầu nhà cầm quyền CSVN chấm dứt những vi phạm đã tồn tại trong nhiều năm qua đồng thời phải bồi thường xứng đáng những thiệt hại gây ra cho nhân dân và các tập thể quần chúng. MLNQVN cũng ước mong các chính phủ yêu chuộng tự do – dân chủ và các tổ chức nhân quyền quốc tế có thái độ thích đáng đối với Việt Nam vì những thành tích tệ hại về nhân quyền của họ; đặc biệt cần ngăn cản việc Việt Nam làm hoen ố uy tín của Hội Đồng Nhân Quyền Liên Hiệp Quốc khi họ tìm cách trở thành một thành viên của Hội đồng trong nhiệm khóa 2014-2016.

I

QUYỀN CHÍNH TRỊ BỊ TRIỆT TIÊU

Hiến pháp 1992 được sửa đổi, bổ sung năm 2001 qui định rằng người dân có quyền tham gia quản lý nhà nước qua bầu cử và ứng cử (Điều 53 và 54), tự do ngôn luận, hội họp, lập hội và biểu tình (điều 69). Tuy nhiên, cũng chính điều 4 của bản hiến pháp này lại khẳng định vai trò lãnh đạo tuyệt đối của Đảng Cộng Sản Việt Nam (ĐCSVN) trong mọi sinh hoạt đất nước.¹ Chính ở sự mâu thuẫn này và ý đồ duy trì độc quyền chính trị bằng mọi giá mà tất cả những quy định về quyền chính trị được công nhận nơi điều 20, 21 trong Bản Tuyên Ngôn Quốc Tế Nhân Quyền và điều 21, 22 trong Công Ước Quốc Tế Về Những Quyền Dân Sự Và Chính Trị mà VN cam kết tôn trọng đã bị triệt tiêu. Người dân bị tước đoạt tất cả quyền chọn lựa thể chế chính trị và người đại diện một cách ôn hòa. Người dân không có quyền có quan điểm chính kiến khác với đường lối của ĐCSVN. Tất cả các nhóm đối lập bị đàn áp và đặt ra ngoài vòng pháp luật.

1. Điều Hành Việc Nước Là Đặc Quyền Của ĐCSVN

Cũng như hầu hết các quốc gia trên thế giới, VN thường xuyên tổ chức những cuộc bầu cử các cấp chính quyền. Quốc hội được Hiến pháp qui định là cơ quan quyền lực nhà nước cao nhất, đại diện cho toàn dân, có quyền làm luật và quyền bổ nhiệm chính phủ. Tuy nhiên việc tổ chức bầu cử và sinh hoạt nghị trường hiện nay chứng tỏ Quốc hội chỉ là dụng cụ của ĐCSVN. Cuộc

bầu cử Quốc hội và Hội đồng Nhân dân các cấp nhiệm kỳ 2011-2016 vào tháng 5 năm 2011 đã cho thấy rõ điều đó. Không có một tổ chức nào được tham gia ứng cử ngoại trừ ĐCSVN và một số rất ít người ngoài đảng do họ chọn lựa. Tất cả mọi ứng viên đều bị gạn lọc bởi Mặt Trận tổ Quốc qua “Hội Nghị Hiệp Thương” và “Hội Nghị Cử tri” ở cấp trung ương và cấp địa phương. Những người không đồng chính kiến với ĐCSVN không được ra ứng cử. Luật sư Lê Quốc Quân là một người bất đồng chính kiến duy nhất nộp đơn ứng cử Quốc Hội và đã bị Hội Nghị Cử Tri cấp cơ sở Phường Yên Hòa, Hà Nội loại tên không cho ứng cử. Ngay chức vụ Chủ tịch Quốc Hội cũng không phải do Quốc Hội bầu, mà do Trung Ương ĐCSVN chọn.

Trong quá trình công tác lập pháp tại VN, mọi dự án luật đều xuất phát từ văn phòng Trung ương ĐCSVN. Trong năm 2012, để đánh bóng vai trò của Quốc hội, Đảng ủy Văn phòng Quốc hội đã cho phép tổ chức những buổi chất vấn một số bộ trưởng và ngay cả thủ tướng. Sự kiện này làm cho dư luận trong nước và nhất là các nước dân chủ bên ngoài VN có ảo giác rằng Quốc hội VN có thực quyền. Sự thật đó chỉ là kịch bản đã được thỏa thuận trước giữa các nhân vật trong Đảng trong việc phân công điều hành Chính Phủ và Quốc Hội. Đảng vẫn thống lãnh Quốc hội với 91.6% đại biểu là đảng viên và phần còn lại là những người được Đảng dùng trong vai trò trang trí cho bộ máy cai trị.

Ngày 28-12-2012, Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đã ký ban hành Chỉ thị số 22-CT/TW về việc tổ chức lấy ý kiến nhân dân về dự thảo sửa đổi Hiến pháp năm 1992, và cho rằng đây là một đợt sinh hoạt chính trị quan trọng nhằm phát huy quyền làm chủ của nhân dân. Thế nhưng, cũng chính ngay trong Chỉ thị đó ông Tổng Bí thư lại ra lệnh cho các lực lượng quân đội và công an phải “kịp thời đấu tranh, ngăn chặn những hành vi lợi dụng dân chủ việc lấy ý kiến nhân dân để tuyên truyền, xuyên tạc, chống phá Đảng và Nhà nước ta.” Việc sửa đổi hiến pháp như vậy thực ra cũng chỉ là một trò lừa bịp dư luận thế giới đồng thời là một biện pháp xoa dịu những bất mãn của người dân về những khó

khăn trong cuộc sống hàng ngày do bởi sự thối nát và bất lực của bộ máy nhà nước dưới sự thống trị của ĐCSVN.

Ở cấp địa phương, sự can thiệp của đảng ủy địa phương vào chính quyền lại càng thô bạo hơn. Từ năm 2008 Bộ Chính Trị ban hành Nghị quyết số 22/NQ-TW đề ra “mô hình bí thư cấp ủy đồng thời là chủ tịch Ủy ban Nhân dân cấp xã, phường” mà Tạp chí Xây dựng Đảng cho là, “vừa tăng cường sự lãnh đạo của Đảng (bí thư đảng ủy có thực quyền hơn), vừa triển khai thực hiện nghị quyết của đảng ủy phường hiệu quả hơn, làm cho quyền lực ở cơ sở được tập trung, thống nhất.”²

Nói tóm lại, từ trung ương đến địa phương, chỉ có khoảng 3 triệu đảng viên ĐCSVN trong số hơn 91 triệu công dân VN là những người được quyền sinh hoạt chính trị. Số còn lại đã bị tước đoạt mất quyền và cơ hội tham gia lãnh đạo và quản lý đất nước. Chính vì thế tổ chức Freedom House, trong *Bản Phúc Trình về Quyền Chính trị và Tự do dân sự trên thế giới 2013* đã xếp VN ở mức 7/7 về quyền chính trị trong thang điểm từ 1 tới 7, và mức 5/7 về các quyền tự do dân sự.³

2. Quyền Tự Do Phát Biểu, Tự Do Lập Hội, Và Tự Do Biểu Tình

Điều 69 Hiến pháp VN ấn định: “Công dân có quyền tự do ngôn luận, tự do báo chí; có quyền được thông tin; có quyền hội họp, lập hội, biểu tình theo quy định của pháp luật”. Vì tính cách quan yếu của quyền tự do ngôn luận, tự do báo chí, và quyền được thông tin trong hoàn cảnh cụ thể của VN hôm nay, bản báo cáo này đã có một mục riêng cho các vấn đề này [Xem phần Quyền Tự do Ngôn luận].

Về quyền lập hội, hiện nay bất kỳ một tổ chức quần chúng nào không nằm dưới dù che của Mặt Trận Tổ Quốc, một tổ chức ngoại vi của ĐCSVN có thể tồn tại được, đặc biệt là các tổ chức tôn giáo và tổ chức nghiệp đoàn. Trong năm 2012 chính quyền VN đã đưa ra những quy

định ngặt nghèo hơn cho hai loại tổ chức này qua việc ban hành Bộ Luật Lao động 2012 và Luật Công đoàn 2012 để loại bỏ quyền thành lập nghiệp đoàn độc lập [Xin xem thêm ở phần Quyền Lao động của báo cáo này]; và Nghị định số ND 92/2012/NĐ-CP, hạn chế việc đăng ký các tổ chức tôn giáo và gia tăng việc kiểm soát sinh hoạt của các tổ chức này. Chẳng hạn chỉ có những tổ chức tôn giáo đã sinh hoạt tôn giáo ổn định 20 năm trở lên và “không vi phạm các quy định tại Khoản 2 Điều 8 và Điều 15 Pháp lệnh tín ngưỡng, tôn giáo” mới được đăng ký (Điều 6 của ND 92/2012.) [Xin xem thêm ở chương Tự do Tôn giáo của báo cáo này]

Kể từ Chính sách Đổi mới từ giữa thập niên 80, trước nhu cầu ngoại viện, VN đã nói tay với sự hình thành những tổ chức xã hội dân sự trong một số lãnh vực nhất định như khoa học, y tế, môi trường, và từ thiện. Những tổ chức có nguồn tài trợ từ các tổ chức quốc tế hoặc các nước chi viện thì tương đối có được sự độc lập về điều hành. Số nhận tài trợ từ chính phủ thì hoàn toàn chịu sự kiểm soát của chính phủ về chính sách cũng như điều hành. Hiện nay không có một tổ chức xã hội dân sự nào, hiểu theo nghĩa được hoàn toàn độc lập với nhà nước như các quốc gia khác trên thế giới, được công khai hoạt động hợp pháp. Đơn cử trường hợp tổ chức Hướng Đạo Việt Nam, một tổ chức giáo dục thanh thiếu nhi có mặt trên toàn lãnh thổ VN từ thập niên 40 thế kỷ trước, đã bị cấm tuyệt tại Miền Bắc sau khi ĐCSVN nắm quyền, và bị đặt ra ngoài vòng pháp luật tại Miền Nam sau năm 1975. Cho đến năm 2012, tại Miền Nam đã có một số cố gắng phục hồi sinh hoạt tổ chức Hướng Đạo một cách thực tế; tuy nhiên, vẫn không được phép hoạt động như là một tổ chức hợp pháp.⁴

Mặc dù việc phát triển các tổ chức phi chính phủ có khuynh hướng gia tăng trong thập niên qua, những thay đổi luật lệ gần đây về điều kiện đăng ký, điều hành, và thực hiện các chương trình càng ngày càng trở nên khó khăn.⁵ Năm 2012 được đánh dấu với việc phản công của

chính quyền CSVN đối với khuyến hướng hình thành những tổ chức xã hội dân sự nói chung. ĐCSVN, qua cơ quan ngôn luận chính thức của họ là báo Nhân Dân, đã cho rằng việc hình thành các tổ chức xã hội dân sự là âm mưu của các thế lực thù địch và phản động nước ngoài nhằm “kích động sự thoát ly vai trò lãnh đạo của Đảng và Nhà nước, cổ vũ quyền tự do lập hội theo tiêu chí phương Tây.” Để chống lại việc thành lập và hoạt động các tổ chức xã hội dân sự độc lập với nhà nước, bài báo tiếp, “nhà nước cần tăng cường công tác quản lý các tổ chức xã hội, không để các thế lực thù địch lợi dụng.”⁶

Ba khôi nguyên Giải Nhân Quyền Việt Nam 2012: Phạm Thanh Nghiên (trái), Tạ Phong Tần (giữa), and Huỳnh Thục Vy (phải). Hình MLNQVN

Đặc biệt đối với các tổ chức dân sự có mục tiêu chính trị và nhân quyền, ngày 17-12-2012 Thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng đã chỉ thị cho Hội nghị Công an toàn quốc lần thứ 68 phải cương quyết “không để nhen nhóm hình thành các tổ chức chính trị đối lập chống phá và đi ngược lợi ích của đất nước, của nhân dân.”⁷ Vì thế một số tập hợp vận động dân chủ và nhân quyền được nhen nhóm trước đây như Khối 8406, Đảng Nhân Dân Hành Động, Đảng Dân Chủ, Đảng Thăng Tiến Việt Nam, Đảng Vì Dân, Đảng Việt Tân, Cao Trào Nhân Bản, Ủy Ban Nhân Quyền, Hiệp Hội Đoàn Kết Công Nông, Câu Lạc Bộ Nhà Báo Tự Do, Hội Ái hữu Tù Nhân Chính Trị và Tôn giáo Việt Nam, Tuổi Trẻ Yêu Nước... vẫn tiếp tục bị ngăn cấm, truy lùng, và trừng phạt. Trong năm 2012 nhiều vụ án hình sự hóa nhằm vào các tổ chức và các cá nhân tham gia các tổ chức trên. Trong số đó có thể kể:

- Ngày 04-02-2013, Tòa sơ thẩm tỉnh Phú Yên xử 22 người thuộc Hội đồng Công luật Công án Bia Sơn, một tổ chức tôn giáo được thành lập từ năm 1969, về tội “hoạt động nhằm lật đổ chính quyền nhân dân”.(activities aiming at overthrowing the people government) Những người này bị bắt vào tháng hai 2012 với cáo buộc

ban đầu là “lợi dụng quyền tự do dân chủ để gây hại đến lợi ích nhà nước.”

- Ngày 9-1-2013, Tòa án Nhân dân tỉnh Nghệ An đã tuyên án 14 thanh niên vì tội “hoạt động nhằm lật đổ chính quyền nhân dân” theo Điều 79 Bộ Luật Hình Sự. Những người này bị bắt vì tham gia sinh hoạt trong mạng Truyền thông Chúa Cứu Thế, một kết nối trao đổi và phổ biến tin tức cổ xúy cho nhân quyền và tự do, đặc biệt là tự do tôn giáo. Một số trong các người bị truy tố bị gán cho là thành viên của Đảng Việt Tân. Những người này bị bắt trong năm 2012 vào nhiều thời điểm khác nhau.
- Ngày 28-12-2012 Phiên xử phúc thẩm ba bloggers thuộc Câu Lạc Bộ Nhà Báo Tự Do gồm Điều Cày Nguyễn Văn Hải, Tạ Phong Tần, và AnhbaSG Phan Thanh Hải. Câu lạc bộ Nhà Báo Tự Do được hình thành từ năm 2007 và được coi như là những nhà tiên phong sử dụng blogs để tranh đấu cho quyền tự do ngôn luận.
- Ngày 30-10-2012 Tòa Án Nhân Dân thành phố Hồ Chí Minh xét xử hai thành viên của tổ chức Tuổi Trẻ Yêu Nước là nhạc sĩ Trần Vũ Anh Bình và nhạc sĩ Việt Khang tức Võ Minh Trí với tội danh “tuyên truyền chống Nhà nước CHXHC-

Blogger Huỳnh Thục Vy bị công an chìm chặn bắt khi tham gia biểu tình chống Trung quốc xâm lược ngày 1-7-2012 tại Sài Gòn

NVN”. Hai thành viên khác của tổ chức Tuổi Trẻ Yêu Nước là Nguyễn Phương Uyên và Đinh Nguyên Kha bị bắt và truy tố trong tháng 10 năm 2012 về tội “hoạt động tuyên truyền chống phá Nhà nước CHXHCNVN.”⁸

- Riêng Khối 8406 hiện có 14 thành viên còn đang bị cầm tù, trong đó có 4 người bị kết án trong năm 2012 là Mục sư Nguyễn Công Chính, Bà Hồ Thị Bích Khương, Bà Lê Thị Kim Thu, và nhà báo tự do Lê Thanh Tùng. Trong thập niên qua đã có 39 thành viên của Khối 8406 bị xử án tù và đã mãn hạn tù, một số lớn còn đang bị quản chế tại gia.
- Việc đàn áp những người bất đồng chính kiến, đặc biệt là những người có liên hệ đến các tổ chức chính trị mà CSVN gọi là “phản động” vẫn tiến hành suốt năm 2012. Những trường hợp được dư luận chú ý gồm vụ án Nguyễn Quốc Quân thuộc Đảng Việt Tân bị bắt ngày 17/04/2012,⁹ vụ án Võ Việt Dزيễn thuộc Tổ Chức Phục Hưng bị bắt ngày 9-4-2012,¹⁰ vụ khám xét nhà và bắt giữ Bác sĩ Nguyễn Đan Quế, người sáng lập Cao Trào Nhân Bản, ngày 7-3-2013.¹¹

Trong lãnh vực quyền biểu tình, năm 2012 được đánh dấu bởi những sinh hoạt chính trị của quần chúng trên đường phố vào tháng 7, tháng 8, và tháng 12 tại Sài Gòn và Hà Nội để chống đối việc Trung Quốc hung hăng xâm lấn lãnh hải VN, và các cuộc tập hợp của dân oan đòi công lý ở nhiều tỉnh thành trên toàn quốc [Xin xem phần Dân Oan của báo cáo này]. Cũng như năm trước, thái độ của chính quyền đối với các cuộc biểu tình chống Trung quốc xâm lược thay đổi tùy nhu cầu chính trị của đảng cầm quyền. Có những trường hợp lực lượng công an chỉ theo dõi canh chừng, nhưng có những trường hợp, đặc biệt là tại Sài Gòn, công an thẳng tay ngăn chặn và trấn áp. Nhiều người cầm đầu bị công an ngăn chặn ngay tại nhà trước khi đến tham gia, nhiều người khác bị đàn áp và bắt đi. Chẳng hạn trong cuộc biểu tình ngày 1-7-2012 tại Sài Gòn, ngoài blogger Huỳnh Thục Vy và hai em là Huỳnh Khánh Vy và Huỳnh Trọng Hiếu còn có 6 người khác bị bắt là Blogger Nguyễn Hoàng Vi, Hành Nhân, Gió Lang Thang, Dân Nước Nam, Lê Thuận và bạn Võ Thị Ngọc Châu. Sau đó ít hôm blogger Huỳnh Thục Vy bị công an tỉnh Quảng Nam bắt đưa về thành phố Tam Kỳ điều tra.

Đối với các cuộc tập hợp của dân oan đòi lại đất đai bị trút hữu mà không được bồi thường thỏa đáng, chính quyền đã đối phó một cách quyết liệt hơn. Nhiều nông dân bị đánh đập trọng thương,¹² có trường hợp tử vong¹³ tại vườn hoa Mai Xuân Thưởng và vườn hoa Lý Tự Trọng, Hà Nội, nơi mà dân oan từ nhiều nơi trên cả nước kéo về đòi công lý suốt năm. Ở các địa phương, theo báo cáo của Tổng Thanh tra Chính phủ, số lượng tuy có giảm, nhưng số đoàn đông người càng ngày càng nhiều.¹⁴ Các biện pháp trấn áp cũng đã man hơn. Những vụ đàn áp lớn được dư luận chú ý nhiều như vụ Văn Giang ở tỉnh Hưng Yên ngày 24-4-2012,¹⁵ vụ Đông Triều ở

tỉnh Quảng Ninh ngày 21-12-2012,¹⁶ và vụ Vụ Bản thuộc tỉnh Nam Định ngày 9-5-2012.¹⁷...

Trước áp lực của công luận quốc tế và để xoa dịu dư luận, vào tháng 11- 2011 Thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng đã đề nghị Quốc Hội xem xét và đưa luật biểu tình vào chương trình soạn thảo luật. Cho đến cuối năm 2012, vẫn chưa có luật biểu tình. Trong thảo luận tại Quốc hội, có vị đại biểu cho rằng VN không cần luật biểu tình vì, “phải khẳng định ngay từ khởi thủy và cho tới tận ngày nay biểu tình là để chống lại chính phủ, chống lại chủ trương của chính phủ nước mình.”¹⁸

CHÚ THÍCH

¹ “Đảng cộng sản Việt Nam, đội tiên phong của giai cấp công nhân Việt Nam, đại biểu trung thành quyền lợi của giai cấp công nhân, nhân dân lao động và của cả dân tộc, theo chủ nghĩa Mác - Lê Nin và tư tưởng Hồ Chí Minh, là lực lượng lãnh đạo Nhà nước và xã hội.” (Điều 4 Hiến pháp VN 1992).

² Báo điện tử Đảng Cộng sản Việt Nam, “Mô hình bí thư đảng uỷ kiêm chủ tịch UBND phường,” http://www.cpv.org.vn/cpv/Modules/Preview/PrintPreview.aspx?co_id=0&cn_id=40705 (Truy cập 2-2-2013)

³ Freedom House, *Freedom in The World 2013: Democratic Breakthroughs in the balance*, tr. 18

⁴ RFA, “Phong Trào Hướng Đạo ở Việt Nam Sau Năm 1975,” <http://www.rfa.org/vietnamese/programs/OverseasVietnamese/scout-mov-in-vn-aft-1975-05052011124631.html> (Truy cập 21-1-2013)

⁵ William Taylor, “Survey Reveals Increasing Diversity of Civil Society in Vietnam,” <http://asiafoundation.org/in-asia/2012/10/31/survey-reveals-increasing-diversity-of-civil-society-in-vietnam/> (Truy cập 11-1-2013)

⁶ Báo Nhân Dân, “‘Xã hội dân sự’ - một thủ đoạn của diễn biến hòa bình,” <http://www.nhandan.org.vn/chinhtri/tin-tuc-su-kien/item/1252402-.html> (Truy cập 15-2-2013)

⁷ Cổng Thông tin điện tử Chính phủ, “Thủ tướng chỉ đạo công tác Công an thời gian tới,” <http://baodientu.chinhphu.vn/Home/Thu-tuong-chi-dao-cong-tac-Cong-an-thoi-gian-toi/201212/156953.vgp> (Truy cập 21-1-2013)

⁸ Báo Người Lao Động Điện tử, “Khởi tố Nguyễn Phương Uyên và Đinh Nguyễn Kha vì chống phá Nhà nước,”

<http://nld.com.vn/20121103051122264p0c1019/khoi-to-nguyen-phuong-uyen-va-dinh-nguyen-kha-vi-chong-pha-nha-nuoc.htm> (Truy cập 11-2-2013)

⁹ RFI, “Việt Nam: Một thành viên của Việt Tân bị bắt,” <http://www.viet.rfi.fr/viet-nam/20120429-mot-thanh-vien-cua-viet-tan-bi-bat-tai-saigon> (Truy cập 6-2-2013)

¹⁰ VnExpress, “Thành viên của tổ chức ‘Phục hưng Việt Nam’ bị bắt,” <http://vnexpress.net/gl/phap-luat/2012/04/thanh-vien-cua-to-chuc-phuc-hung-viet-nam-bi-bat/> (Truy cập 6-2-2013)

¹¹ Dân Làm Báo Blog, “CA xua quân bao vây, cô lập nhà riêng của bác sĩ Nguyễn Đan Quế,” <http://danlambaovn.blogspot.com/2013/03/ca-xua-quan-bao-vay-co-lap-nha-rieng.html> (Truy cập 12-1-2013)

¹² RFA, “Dân oan bị đánh đập khi đòi công lý,” http://www.rfa.org/vietnamese/in_depth/victim-of-unjustice-tanh-tq-11152012152238.html (Truy cập 4-2-2013)

¹³ VRNs, “Công an làm chết dân oan tại vườn hoa Mai Xuân Thưởng, Hà Nội,” <http://chuacuuthenews.wordpress.com/2012/11/12/cong-an-lam-chet-dan-oan-tai-vuon-hoa-mai-xuan-thuong-ha-noi/> (Truy cập 5-2-2013)

¹⁴ Cổng Thông tin điện tử Chính phủ, “Tổng Thanh tra Chính phủ nói về giải quyết khiếu nại, tố cáo,” <http://baodientu.chinhphu.vn/Home/Tong-Thanh-tra-Chinh-phu-noi-ve-giai-quyet-khieu-nai-to-cao/20133/165314.vgp> (Truy cập 1-2-2013)

¹⁵ RFI, “Việt Nam: Công an ồ ạt cưỡng chế nông dân Văn Giang, Hưng Yên để tịch thu đất,” <http://www.viet.rfi.fr/viet-nam/20120424-viet-nam-cong-an-o-at-cuong-che-nong-dan-van-giang-hung-yen-de-tich-thu-dat> (Truy cập 2-2-2013)

¹⁶ BBC, “Cưỡng chế đất có đưng độ ở Quảng Ninh,” http://www.bbc.co.uk/vietnamese/vietnam/2012/12/121221_cuong_che_dat_dongtrieu.shtml (Truy cập 2-2-2013)

¹⁷ RFI, “Cưỡng chế đất đai tại Vụ Bản, Nam Định : 5 người dân bị bắt,” <http://www.viet.rfi.fr/node/70130> (Truy cập 2-2-2013)

¹⁸ VnExpress, “Quốc hội tranh cãi gay gắt về luật biểu tình,” <http://vnexpress.net/gl/xa-hoi/2011/11/quoc-hoi-tranh-cai-gay-gat-ve-luat-bieu-tinh/> (Truy cập 2-2-2013)

II

QUYỀN TỰ DO PHÁT BIỂU VÀ TỰ DO NGÔN LUẬN BỊ CHÀ ĐẠP

Hiến pháp VN 1992, điều 69 quy định “Công dân có quyền tự do ngôn luận, tự do báo chí; có quyền được thông tin; có quyền hội họp, lập hội, biểu tình theo quy định của pháp luật.” Tuy nhiên chưa bao giờ những quy định đó được tôn trọng. Việc xâm phạm quyền tự do ngôn luận tại VN được biểu thị qua hai sắc thái chính: 1) nhà nước độc quyền thông tin và 2) đàn áp những người dám bày tỏ quan điểm chính kiến khác với đường lối của ĐCSVN hoặc lên tiếng bênh vực cho những nạn nhân của cường quyền.

Bloggers Điếu Cày (trái), Tạ Phong Tần (phải), và Anhba Saigon (phía sau) trong phiên tòa 24-9-2012

1. Ngôn Luận Là Độc Quyền Của Nhà Nước CSVN

Tại VN mọi phương tiện truyền thông như báo chí, nhà xuất bản, đài phát thanh, đài truyền hình, thông tấn xã tất cả là của nhà nước. Chỉ thị số 37CP ngày 29-11-2006 của Thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng “Kiên quyết không để tư nhân hóa báo chí dưới mọi hình thức và không để bất cứ tổ chức hoặc cá nhân nào lợi dụng, chi phối báo chí để phục vụ lợi ích riêng, gây tổn hại lợi ích đất nước.” vẫn còn hiệu lực trong năm 2012. Ngày 12-6-2012, Bộ trưởng Thông tin-Truyền

thông Nguyễn Bắc Sơn, trong cuộc ‘đôi thoại trực tuyến với nhân dân’, khẳng định rằng, “đến giờ phút này, không có báo tư nhân trong xã hội ta.”¹ Tiếp nối Nghị định số 02/2011/NĐ-CP quy định xử phạt vi phạm hành chính trong hoạt động báo chí, xuất bản được ban hành vào năm 2011, Thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng, với công văn số 7169/VPCP-NC ngày 12 tháng 9 năm 2012, chỉ thị cho Bộ Công an phối hợp với Bộ Thông tin và Truyền thông cùng các cơ quan chức năng điều tra và xử lý những trang mạng đã đăng tải những tin tức được coi là “bôi đen bộ máy lãnh đạo của đất nước, kích động chống Đảng và Nhà nước.”

Trong những năm gần đây, trước những chỉ trích dồn dập từ các chính phủ và các tổ chức nhân quyền trên thế giới về tình trạng thiếu tự do thông tin, nhà nước VN thường trích dẫn những con số về khối lượng các cơ sở truyền thông để biện minh rằng VN có tự do ngôn luận.² Tuy nhiên, thực ra tất cả các cơ quan truyền thông đó đều được đặt dưới sự điều hành của các viên chức nhà nước và phải phản ánh chính sách của ĐCSVN. Việc cải tổ luật pháp nhằm củng cố độc quyền ngôn luận cũng như việc gia tăng số

lượng bộ máy tuyên truyền của ĐCSVN cho thấy rõ không có một bước tương nhượng nào đối với quyền tự do phát biểu của người dân.

Cũng như một số quốc gia đang phát triển, VN đang chứng kiến sự bùng nổ các phương tiện truyền thông hiện đại như điện thoại di động và Internet.³ Việc gia tăng sử dụng Internet này đã tạo điều kiện thuận lợi cho sự hình thành những trang mạng cá nhân (blogs) độc lập. Tuy nhiên chính quyền chỉ để cho các trang mạng này tồn tại khi các bloggers không đề cập đến những vấn đề mà chính quyền cho là nhạy cảm, như Trung Quốc xâm chiếm hai quần đảo Hoàng Sa và Trường Sa và lãnh hải VN, khai thác bô-xít tại Cao Nguyên Trung Phần VN, Trung Quốc giết hại các ngư dân Việt trên Biển Đông, và nhất là sự độc quyền lãnh đạo của ĐCSVN. Các trang mạng không đi đúng đường lối của ĐCSVN cuối cùng rồi cũng bị đánh sập bởi công an mạng hoặc ngăn chặn bởi tường lửa.

Báo cáo “Tự do trên Mạng Năm 2012”, của tổ chức Freedom House đã liệt kê VN vào hạng các quốc gia bóp nghẹt tự do Internet tồi tệ nhất, chỉ đứng sau Syria, Trung Quốc, Cuba, Miến Điện, Ethiopia, Uzbekistan và Iran.⁴ Bản Chỉ số tự do báo chí 2011-2012 của hội Nhà Báo Không Biên Giới xếp VN vào hàng 172 trên 179 quốc gia,⁵ và liệt kê VN vào danh sách mười hai kẻ thù của Internet trong năm 2012.⁶

Ông Benjamin Ismail, Giám đốc phụ trách khu vực Châu Á-Thái Bình Dương trong tổ chức Nhà Báo Không Biên Giới cho biết: “VN hiện là nước thứ hai trên thế giới có số cư dân mạng bị cầm tù nhiều nhất, chỉ sau Trung Quốc. Đối chiếu trên tỷ lệ dân số, thì VN là nhà tù lớn nhất thế giới đối với cư dân mạng. Năm trước, VN giữ vị trí hàng thứ ba trong danh sách các nước giam cầm nhiều công dân mạng nhất trên thế giới, sau Trung Quốc và Iran, nhưng đã vọt lên hàng thứ hai trong năm vừa qua. Tại VN hiện có

Hai phóng viên Đài Tiếng nói Việt Nam bị công an hành hung khi theo dõi cuộc biểu tình của dân oan Văn Giang ngày 24-4-2012. Hình VnExpress

34 cư dân mạng bị cầm tù và ít nhất 12 blogger hay công dân mạng đã bị tuyên phạt với các bản án lên tới mức cao nhất 13 năm tù trong khi số ký giả hay cư dân mạng bị giam cầm trong năm trước là khoảng 19 người. Điều này chứng tỏ sự đàn áp của ĐCSVN đối với quyền tự do báo chí và tự do ngôn luận của công dân ngày một gia tăng.”⁷

Đối với lượng thông tin từ ngoài nước, chính quyền VN tiếp tục ngăn cản không cho người dân có thể tiếp cận với các nguồn thông tin độc lập và khách quan bằng kỹ thuật phá sóng các đài truyền thanh Việt ngữ từ ngoài nước, dựng tường lửa ngăn cản việc truy cập các trang mạng “phản động.” Trong lúc đó hầu hết các trang blog của những người có tư tưởng tiến bộ trong nước đều bị nhà chức trách đặt ‘tường lửa’ khiến người đọc rất khó truy cập. Trong số đó có những trang được người đọc ưa thích như: Bauxite Việt Nam, Dân Làm báo, Quan Làm Báo, Anh Ba Sàm, Nguyễn Xuân Diện, Người Buôn Gió.v.v... Ngoài việc ngăn chặn các trang mạng bị cho là nguy hiểm, chính quyền còn tổ chức một lực lượng công an mạng nhằm phản công điều mà nhà nước cho là “các luận điệu xuyên tạc của các thế lực thù địch.” Báo Lao Động ngày 9-1-2013 thuật lời ông Hồ Quang Lợi, Trưởng ban Tuyên giáo Thành ủy Hà Nội nói rằng “đã tổ chức đội ngũ 900 dư luận viên

trên toàn thành phố nhằm phát huy sức mạnh của đội ngũ tuyên truyền miệng.”⁸

2. Đàn Áp Những Người Dám Bày Tỏ Quan Điểm Chính Kiến Khác Với Đường Lối Của ĐCSVN

Các nhà báo thường xuyên được nhắc nhở “phải giữ lề phải”, tức là phải theo đúng lề lối thông tin một chiều, bóp méo sự thật do nhà nước cung cấp. Đã có nhiều nhà báo bắt tuồng bị bắt giữ, sa thải khỏi sở làm hoặc cầm tù vì đã phát biểu lập trường khác với quan điểm của nhà nước cộng sản từ những vấn đề lớn liên hệ đến đường lối chính sách của đảng đến những chuyện làm ăn bê bối của các quan chức các cấp. Vụ nhà báo Nguyễn Đắc Kiên của báo Gia đình & Xã hội vừa bị sa thải sau khi chỉ trích Tổng Bí thư ĐCSVN trên trang blog cá nhân của ông là một trường hợp điển hình.⁹ Chưa kể đến trường hợp của các bloggers độc lập, ngay cả những nhà báo của nhà nước cũng thường xuyên bị hành hung khi điều tra những tệ trạng xã hội và những hành vi lạm quyền của viên chức chính quyền.

Theo kết quả khảo sát của Trung tâm Nghiên cứu truyền thông phát triển (RED) thuộc Hội Liên hiệp khoa học kỹ thuật VN phối hợp với Đại sứ quán Anh trong thời gian từ ngày 1-7 đến ngày 15-8-2011 thì có đến 87,9% phóng viên báo chí bị cản trở tác nghiệp bằng nhiều hình thức từ việc tạo khó dễ đến hành hung gây thương tích.¹⁰ Và theo nhận xét của Trung tâm Nghiên cứu này thì việc các nhà báo bị hành hung càng ngày càng phổ biến và trầm trọng hơn. Điển hình trong năm 2012 là:

- Vụ phóng viên tờ Tuổi Trẻ, Hoàng Khương bị bắt giam vì “điều tra, làm rõ hành vi đưa hối lộ” ngày 2-1-2012.
- Vụ nhà báo Phạm Phước Vinh (Báo Nhà báo & Công luận) phải nhập viện vì bị

Công an xã Phước Kiển (H.Nhà Bè, TP.HCM) đánh “hội đồng” ngày 5-2-2012.

- Vụ công an quận Mỹ Đình, Hà Nội hành hung ký giả của báo Giáo Dục Việt Nam ngày 7-4-2012.
- Vụ phóng viên Báo Dân Việt bị công an mặc thường phục hành hung khi chụp ảnh xe của Công an Cần Thơ gây tai nạn giao thông ngày 24-11-2012.
- Và được nhiều người biết đến là vụ hai nhà báo Nguyễn Ngọc Năm và Hán Phi Long của Trung tâm Tin thuộc Đài Tiếng nói Việt Nam (VOV) đã bị công an và công an chìm đánh đập dã man trong lúc đưa tin về vụ cưỡng chế tại xã Xuân Quan, Văn Giang vào ngày 24-4-2012.

Đối với những nhà báo độc lập, những bloggers có quan điểm chính trị khác với đường lối của ĐCSVN thì việc đàn áp càng mãnh liệt và triệt để hơn, tiêu biểu là:

- Kỹ sư Đỗ Nam Hải, một cây bút đấu tranh dân chủ ở Sài Gòn bị công an xông vào nhà hành hung ngày 15-2-2012;
- TS Nguyễn Xuân Diện và blogger Nguyễn Tường Thụy đã bị công an thành phố Hà Nội bắt ngày 7-3-2012;
- Một số bloggers gồm Nguyễn Hoàng Vi, bà Dương Thị Tân, Bùi Thị Minh Hằng, Lee Nguyễn và Quyết từng tham dự cuộc biểu tình chống Trung Quốc bá quyền ở Sài Gòn đã bị một nhóm côn đồ, được mô tả là “an ninh” giả dạng, hành hung ngày 3-7-2012;
- Blogger Huỳnh Thục Vy bị công an tỉnh Quảng Nam bắt cóc tại Sài Gòn áp giải về lại Quảng Nam ngày 4-7-2012;
- Nhà báo tự do JB Nguyễn Hữu Vinh đã bị một đám côn đồ xông vào hành hung ngay

tại nhà riêng ở Hà Nội ngày 8-7-2012;

- Luật sư Lê Quốc Quân bị ba người đàn ông chặn đánh trong một vụ tấn công mà ông cho là có tổ chức tại Hà Nội ngày 19-8-2012;

Blogger Paulus Lê Sơn bị chặn bắt trên đường phố Hà Nội ngày 3-8-2011, và bị xử 13 năm tù giam ngày 9-1-2013

- Blogger Nguyễn Hoàng Vi bị an ninh bắt, đánh đập và lột quần áo, khám xét thân thể rất thô bạo khi định đến dự phiên xử phúc thẩm ba thành viên Câu lạc bộ Nhà báo Tự do ngày 28-12-2012;
- Blogger Người Buôn Gió và hai người bạn là Nguyễn Lâm Thắng và Trương Văn Dũng bị công an Nghệ An bắt cóc mất tích từ 8-1-2013 đến 10-1-2013 khi chuẩn bị đến theo dõi phiên tòa ‘công khai’ xử 14 người yêu nước tại Thành phố Vinh.

Đề bốp nghệt tiếng nói khác với quan điểm của ĐCSVN, nhà cầm quyền VN ngoài việc dùng côn đồ du đảng hành hung những người bất đồng chính kiến họ còn áp dụng tối đa việc hình sự hóa việc sử dụng quyền tự do ngôn luận của người dân qua điều 79 “hoạt động nhằm lật đổ chính quyền nhân dân” và điều 88 “tuyên truyền chống nhà nước CHXHCNVN” của Bộ luật Hình sự 1999. Sau đây là một số trường

hợp được chú ý nhiều:

- Ngày 24-5-2012, bốn cộng tác viên của mạng Truyền thông Chúa Cứu Thế là Chu Mạnh Sơn, Trần Hữu Đức, Đậu Văn Dương và Nguyễn Hoàng Phong, bị Tòa án ở Vinh, Nghệ An tuyên án từ 3 tới 3 năm rưỡi tù giam và 1 bản án 18 tháng tù treo về tội “tuyên truyền chống nhà nước CHXHCNVN.”
- Ngày 6-6-2012, Tòa án tỉnh Ninh Thuận tuyên án 5 năm tù giam ông Phan Ngọc Tuấn vì bị cáo buộc đã “tàng trữ, phát tán các tài liệu có nội dung vu khống, phỉ báng nói xấu Đảng, Nhà nước nước CHXHCNVN.”
- Ngày 9-8-2012, ông Đinh Đăng Định, từng kêu gọi người dân ký tên phản đối dự án bê-xít, đã bị tòa án tỉnh Đak Nông kết án 6 năm tù vì những cáo buộc “tuyên truyền chống nhà nước CHXHCNVN.”
- Ngày 24-9-2012, ba bloggers Điều Cày, Tạ Phong Tần và AnhbaSG, là những thành viên chủ chốt trong Câu lạc bộ Nhà báo Tự do, bị Tòa án Nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh tuyên án tổng cộng 26 năm tù về tội “tuyên truyền chống nhà nước CHXHCNVN.”
- Ngày 30-10-2012, nhạc sĩ Việt Khang bị tuyên án 4 năm tù giam, 2 năm quản chế vì tội “tuyên truyền chống nhà nước CHXHCNVN.” Trần Vũ Anh Bình, người bị xử cùng ngày bị kết án 6 năm tù giam, 2 năm cưỡng chế.
- Ngày 28-11-2012, nhà dân chủ Lê Thanh Tùng bị phiên phúc thẩm Tòa án Nhân dân Tối cao tại Hà Nội đã tuyên án 4 năm tù giam và 4 năm quản chế về tội đã phổ biến nhiều bài viết “chống phá nhà nước, nói xấu chính quyền, đòi đa nguyên đa đảng, đòi thay đổi Hiến pháp nước CHXHCNVN.”

- Ngày 27-12-2012, Luật sư tranh đấu cho nhân quyền, Lê Quốc Quân, bị bắt khẩn cấp và bị khám xét nơi làm việc và nhà riêng, và bị cáo buộc tội ‘trốn thuế’. Đây là một hình thức vu khống để bắt giam như đã áp dụng đối với blogger Điều Cày vào năm 2008.
- Ngày 9-1-2013, tòa án Nhân Dân tỉnh Nghệ An đã tuyên án 14 người Công Giáo và Tin Lành vì tội “hoạt động nhằm lật đổ chính quyền nhân dân” theo Điều 79 Bộ Luật Hình Sự, gồm Hồ Đức Hòa, Đặng Xuân Diệu, Lê Văn Sơn, Nguyễn Đăng Minh Mẫn, Nguyễn Đình Cương, Đặng Ngọc Minh, Nguyễn Văn Duyệt, Nguyễn Văn Oai, Nông Hùng Anh, Nguyễn Xuân Anh, Hồ Văn Oanh, Thái Văn Dung, Trần Minh Nhật, và Nguyễn Đăng Vĩnh Phúc. Hầu hết các thanh niên trên đều sinh hoạt trong mạng Truyền thông Chúa Cứu Thế. Ba án tù nặng nhất lên tới 13 năm, mười bị cáo khác lần lượt phải chịu các hình phạt từ 3 đến 8 năm tù giam cùng với thời hạn quản chế nhiều năm sau khi mãn án.

CHÚ THÍCH

¹ Cổng Thông tin điện tử Chính phủ, “Bộ trưởng Bộ Thông tin và Truyền thông đối thoại trực tuyến với nhân dân,” <http://baodientu.chinhphu.vn/Home/Bo-truong-Bo-Thong-tin-va-Truyen-thong-doi-thoai-truc-tuyen-voi-nhan-dan/20126/140548.vgp>. (Truy cập 12-11-2012)

² Theo thống kê của Bộ Thông tin và Truyền thông, cho đến nay toàn quốc có gần 17.000 nhà báo được cấp thẻ hành nghề, và ăn lương của nhà nước. Số lượng cơ quan báo chí in là 748 với 1.052 ấn phẩm báo chí, 184 báo, 564 tạp chí, 25 báo ngày, 67 đài phát thanh, truyền hình, 62 báo điện tử, 1024 trang tin điện tử tổng hợp chung. Bộ Thông tin và Truyền thông. “Tình hình phát triển lĩnh vực báo chí 6 tháng năm 2012.” <http://mic.gov.vn/solieubaocao/solieuthongke/baochi/Trang/T%C3%ACnh% C3%ACnhph% C3%A1ttri%E1%BB%83n.aspx>. (Truy cập 15-11-2012)

³ Theo số liệu của Tổng cục Thống kê Việt Nam, Số thuê bao internet trên cả nước tính đến cuối tháng 6/2012 ước tính đạt 4,4 triệu thuê bao, tăng 26,5% so với cùng thời

điểm năm trước. Số thuê bao điện thoại cả nước tính đến cuối tháng 6/2012 ước tính đạt 135,9 triệu thuê bao, tăng 2,3% so với cùng thời điểm năm trước. Bộ Thông tin và Truyền thông. “Tình hình phát triển lĩnh vực viễn thông, internet 6 tháng 2012.” <http://mic.gov.vn/solieubaocao/solieuthongke/vienthong/Trang/T%C3%ACnh% C3%ACnhph% C3%A1ttri%E1%BB%83n% C4%A9nhv%E1%BB%B1cvienthong6th% C3%A1ngn% C4%83m2012.aspx>. (15-11-2012).

⁴ Freedom House, *Freedom on the Net 2012*, <http://www.freedomhouse.org/report/freedom-net/freedom-net-2012>. (Truy cập 21-1-2013).

⁵ Reporters Without Borders, *Press Freedom Index 2011/2012*, <http://en.rsf.org/press-freedom-index-2011-2012,1043.html>. (Truy cập 21-1-2013).

⁶ Reporters Without Borders, *Internet Enemies Report 2012*, http://en.rsf.org/IMG/pdf/rapport-internet2012_ang.pdf. (Truy cập 25-1-2013).

⁷ VOA, “Việt Nam thuộc 10 nước có nền tự do báo chí tồi tệ nhất thế giới,” <http://www.voatiengviet.com/content/vietnam-thuoc-muoi-nam-co-nen-tu-do-bao-chi-te-nhat-the-gioi/1593610.html>. (Truy cập 25-1-2013).

⁸ Lao Động, “Tổ chức nhóm chuyên gia bút chiến trên Internet,” <http://laodong.com.vn/Chinh-tri/To-chuc-nhom-chuyen-gia-but-chien-tren-Internet/98582.blđ>. (Truy cập 3-2-2013).

⁹ BBC, “Bị thôi việc vì phản đối TBT Trọng,” http://www.bbc.co.uk/vietnamese/vietnam/2013/02/130226_giadinhnet_editor_fired.shtml (Truy cập 26-2-2013)

¹⁰ Nhà báo & Công luận, “Gần 88% nhà báo bị cản trở khi tác nghiệp,” <http://www.baomoi.com/Home/PhapLuat/congluan.vn/Gan-88-nha-bao-bi-can-tro-khi-tac-nghiep/7883648.epi>. (Truy cập 3-2-2013).

III

TÒA ÁN PHỤC VỤ LỢI ÍCH CỦA ĐẢNG CẦM QUYỀN

Cũng như đối với các nhân quyền căn bản khác, quyền được đối xử bình đẳng trước pháp luật (Điều 52 HPVN) và được xét xử đúng luật (Điều 130 HPVN) của công dân đã được quy định trong hiến pháp của VN. Tuy nhiên trong thực tế bất cứ người dân nào cũng có thể bị bắt giam, truy tố và xét xử một cách tùy tiện. Tiêu chuẩn tối hậu của nền tư pháp VN là lợi ích của đảng cầm quyền. Sự lệ thuộc của tòa án vào ĐCSVN là một hệ luận tất yếu của nhà nước “dân chủ nhân dân”, trong đó tòa án là một công cụ trọng yếu để bảo vệ chế độ. Điều đó đã được minh nhiên khẳng định trong Luật Tổ chức Tòa án Nhân dân năm 2002 “...Tòa án có nhiệm vụ bảo vệ pháp chế xã hội chủ nghĩa; bảo vệ chế độ xã hội chủ nghĩa và quyền làm chủ của nhân dân; ...” (Điều 1)

Cho dù trong những năm gần đây nhiều tổ chức quốc tế và các quốc gia chi viện đã khuyến cáo VN phải cải tổ luật pháp và tổ chức tòa án, việc vi phạm nhân quyền trong lãnh vực tư pháp càng ngày càng trầm trọng thêm. Trong năm 2012 việc vi phạm đó được biểu lộ qua một số nét đặc trưng sau: Hình sự hóa các sinh hoạt chính trị, vi phạm trầm trọng các thủ tục tố tụng hình sự, và quyền bào chữa của luật sư bị triệt tiêu.

Bà Hồ Thị Bích Khương trước Tòa án Nhân dân Nghệ An ngày 30-5-2012..

Hình quynhtramvietnam.blogspot.com

1. Hình Sự Hóa Mọi Hành Vi Đi Ngược Lại Quyền Lợi Của ĐCSVN

Không lạ gì khi nhà nước VN luôn rêu rao không có tù chính trị tại VN; bởi vì tất cả mọi biểu lộ quyền chính trị chính đáng của người dân, dù ôn hòa, cũng bị quy kết với những tội danh của Bộ Luật Hình Sự ban hành năm 1999, đặc biệt là điều 79 (Tội hoạt động nhằm lật đổ chính quyền nhân dân), điều 87 (Tội phá hoại chính sách đoàn kết), và điều 88 (Tội tuyên truyền chống Nhà nước CHXHCNVN). Những điều luật này quy định việc bày tỏ chính kiến qua các hình thức ôn hòa như tranh luận, lưu trữ, hoặc phổ biến tài liệu khác với chính sách của ĐCSVN là “tội”, và “phạm nhân” có thể bị xử đến 20 năm tù (Điều 88), hoặc đến tử hình nếu có “hoạt động nhằm lật đổ chính quyền nhân dân” (Điều 79).

Trong năm 2012 đã có ít nhất 50 người bất đồng chính kiến bị truy tố hoặc xử tù bởi việc lạm dụng luật hình sự này. Nhiều người khác bị giam giữ và chưa bị đưa ra tòa. Trong số Những người bị kết án, có những trường hợp được dư luận thế giới chú ý:

- 6-3-2012, Tòa án tỉnh Nghệ An xử Bà Võ Thị Thu Thủy, cư dân thị xã Đông Hới, 5 năm tù và Ông Nguyễn Văn Thanh,

- cư dân xã Nghi Diên, huyện Nghi Lộc, 3 năm tù vì tội “tuyên truyền chống nhà nước CHXHCNVN.”
- 26-3-2012, Tòa án tỉnh Gia Lai xử mục sư Nguyễn Công Chính 11 năm tù giam với các tội danh “phá hoại chính sách đoàn kết.”
  - 19-4-2012, công an đã bắt giữ một nông dân, Ông Võ Viết Dziễn ở Bình Dương, về tội “hoạt động nhằm lật đổ chính quyền nhân dân” và phá hoại lễ kỷ niệm 30-4.
  - 8-5-2012, công an tỉnh Gia Lai bắt giữ một số người ở ba làng thuộc tỉnh Gia Lai, với cáo buộc có “hoạt động chống phá chính quyền nhân dân”. Cụ thể họ bị xem là “lợi dụng tà đạo Hà Môn để hoạt động Fulro”, chống phá chính quyền.
  - 24-5-2012, bốn sinh viên Công giáo thuộc giáo phận Vinh là Chu Mạnh Sơn, Trần Hữu Đức, Đậu Văn Dương và Hoàng Phong bị kết án tổng cộng gần 10 năm tù về tội “tuyên truyền chống nhà nước CHXHCNVN” theo Điều 88 Bộ luật Hình sự, sau khi bị chính quyền bắt giữ vì rải truyền đơn kêu gọi đa nguyên đa đảng, dân chủ nhân quyền và phủ nhận cuộc bầu cử Quốc Hội hồi cuối năm 2011.
  - 30-5-2012, Tòa án Nhân dân tỉnh Nghệ An y án tù giam đối với hai nhà đấu tranh nhân quyền, bà Hồ Thị Bích Khương và Mục sư Tin lành Nguyễn Trung Tôn, với tội danh “tuyên truyền chống nhà nước CHXHCNVN.”
  - 6-6-2012, Tòa án Nhân dân tỉnh Ninh Thuận tuyên phạt 5 năm tù giam ông Phan Ngọc Tuấn, ngụ tại Phan Rang, với tội danh “tuyên truyền chống nhà nước CHXHCNVN.”
  - 16-7-2012, Tòa án nhân dân tỉnh Bắc Giang xử sơ thẩm Nguyễn Kim Nhân, Đinh Văn Nhượng và Đỗ Văn Hoa về tội danh “tuyên truyền chống nhà nước CHXHCNVN.”
  - 9-8-2012, Tòa án tỉnh Đak Nông xử blogger Đinh Đăng Định 6 năm tù giam vì tội “tuyên truyền chống nhà nước CHXHCNVN.”
  - 10-8-2012, Viện Kiểm sát Nhân dân tỉnh Phú Yên ký cáo trạng truy tố 22 người trong giáo phái “Ân đàn Đại đạo” về tội “hoạt động nhằm lật đổ chính quyền” theo điều 79 Bộ Luật hình sự VN trong vụ được mệnh danh là vụ án ‘Hội đồng Công luật Công án Bia Sơn’ tại Phú Yên.
  - 10-8-2012, nhà dân chủ Lê Thanh Tùng bị tuyên án 5 năm tù giam vì tội “tuyên truyền chống nhà nước CHXHCNVN” sau một phiên án chớp nhoáng tại Toà án Nhân dân tại Hà nội.
  - 24-9-2012, Tòa án Nhân dân thành phố Hồ Chí Minh đã xét xử 3 bloggers Điếu Cày, Tạ Phong Tần và AnhbaSaigon với bản án từ 4 đến 12 năm tù về tội “tuyên truyền chống nhà nước CHXHCNVN.”
  - 30-10-2012, Tòa án Nhân dân thành phố Hồ Chí Minh tuyên án 4 năm tù giam và 2 năm quản chế đối với nhạc sĩ Việt Khang, và 6 năm tù giam và 2 năm quản chế đối với nhạc sĩ Trần Vũ Anh Bình vì tội “tuyên truyền chống nhà nước CHXHCNVN.”
  - 3-11-2012, công an CSVN xác nhận đã bắt giữ cô Nguyễn Phương Uyên, nữ sinh viên trường Đại Học Công Nghệ Thực Phẩm Sài Gòn với cáo buộc tội “tuyên truyền chống nhà nước CHXHCNVN.”
  - 13-12-2012, bốn người H’Mông đã bị lãnh các bản án từ ba đến bảy năm tù giam vì tội danh mưu toan lật đổ chế độ. Những người này, năm ngoái, đã tham gia

các cuộc biểu tình bị chính quyền cho là phong trào ly khai và bị trấn áp.

2. Vi Phạm Những Nguyên Tắc Cơ Bản Của Luật Tố Tụng Hình Sự

Tuy VN đã ban hành Bộ Luật Tố tụng Hình sự vào năm 2003 với đầy đủ bảo đảm cho người dân trong lãnh vực tư pháp, việc vi phạm những nguyên tắc do chính mình đặt ra được thể hiện suốt quá trình tố tụng hình sự từ việc bắt người tùy tiện, ngụy tạo bằng chứng, tra tấn ép cung, ngăn cản luật sư, xử án qua loa vì bản án đã có sẵn, v.v. Các nghi can thường bị tra tấn trong khi lấy cung, bị cách ly khỏi gia đình và luật sư. Hầu hết các vụ xử án được diễn ra không quá một ngày, có khi chỉ vài giờ. Sự hiện diện của luật sư nếu có chỉ là để trang trí cho phiên tòa. Thông thường thì thời gian nghị án nhanh hơn thời gian tuyên án.

Đặc biệt đối với các vụ án chính trị, việc vi phạm các thủ tục tố tụng hình sự càng trầm trọng hơn. Trong tất cả các vụ án chính trị bị hình sự hóa nêu ở mục một ở trên, các nguyên tắc tố tụng hình sự cơ bản đã bị vi phạm trong mọi giai đoạn: bắt giữ không có lệnh tòa án, không có sự chứng kiến của chính quyền địa phương và người quen; tạm giam quá thời hạn luật định mà không có cáo trạng; không trưng dẫn được vật chứng và nhân chứng; ngăn cản việc tiếp xúc với luật sư và gia đình; nhiều phiên tòa không có luật sư hoặc giới hạn việc biện hộ của luật sư; không cho thân nhân tham dự phiên tòa...

Nhóm Công Tác về Giam Giữ Tùy Tiện của Hội Đồng Nhân Quyền LHQ trong năm 2012 đã thụ lý ba vụ khiếu nại đối với việc chính quyền VN đã giam giữ tùy tiện 24 nhà hoạt động nhân quyền, và đã đưa ra phán quyết quy trách cho chính quyền VN vi phạm luật quốc tế nhân

Ông Phạm Văn Thu (giữa) và thành viên của Hội Đồng Công Luật Công An Bida Sơn trước tòa ngày 4-2-2012. Hình AFP

quyền đối với hai khiếu nại. Khiếu nại thứ nhất liên hệ đến vụ bắt giữ và giam cầm bốn nhà hoạt động dân chủ Lê Công Định, Trần Huỳnh Duy Thức, Nguyễn Tiến Trung, và Lê Thăng Long.¹ Khiếu nại thứ hai liên quan đến trường hợp ba nhà hoạt động cho quyền của người lao động là Nguyễn Hoàng Quốc Hùng, Đỗ Thị Minh Hạnh, và Đoàn Huy Chương.² Khiếu nại thứ ba liên hệ đến mười bảy thanh niên công giáo thuộc Mạng Truyền Thông Dòng Chú Cứu Thế (*Redemptorist News Information Network*) đang được cứu xét.³

3. Vai Trò Trang Trí Của Luật Sư

Bào chữa là một trong những quyền cơ bản của bị cáo đã được nói rõ trong Công Ước Dân Sự Chính Trị (Điều 14,d) và bộ Luật hình sự Tố tụng của VN cũng quy định việc bảo đảm quyền bào chữa của bị can, bị cáo. (Điều 12 và điều 36). Tuy nhiên, trên thực tế việc thực hiện quyền tự biện hộ hoặc nhờ luật sư biện hộ thường xuyên bị vi phạm nặng nề.

Cách đây mấy năm, chính ông Bộ trưởng Tư pháp VN Hà Hùng Cường trong một báo cáo với Quốc Hội đã cho biết chỉ có chừng 20% vụ án là có luật sư. Trong năm 2012, Bộ Tư pháp VN đưa ra kế hoạch phát triển nghề luật sư đến năm 2020, với chỉ tiêu 50% vụ án hình sự tòa án

xét xử có luật sư tham gia.⁴ Nền tư pháp VN què quặt không những ở số lượng luật sư ít ỏi, trình độ thấp, mà hơn thế nữa chính ở thái độ của chính quyền đối với giới luật sư. Công an và tòa án luôn cản trở, gây khó dễ cho luật sư trong tiến trình tham gia các vụ án. Muốn bào chữa cho một bị cáo, luật sư phải xin phép tòa án, và hầu như không bao giờ có được giấy phép đúng thời hạn luật định. Và dù có giấy chứng nhận bào chữa, luật sư vẫn phải xin phép của cơ quan điều tra. Luật sư phải nhờ vả các cơ quan điều tra để được gặp thân chủ trong những thời khắc vội vàng. Trước tòa án, hội đồng xét xử ít khi để ý đến lời biện hộ của luật sư; trái lại luật sư thường không dám phản bác công tố viên. Nhiệm vụ của luật sư trong hầu hết các vụ án chỉ là xin khoan hồng cho thân chủ.⁵ Một vị phó viện trưởng Viện Kiểm sát Nhân dân tỉnh Vĩnh Phúc đã khuyên gia đình bị cáo rằng, “Mời luật sư, tội sẽ nặng thêm”⁶ Luật sư Hà Huy Sơn, người biện hộ cho blogger Điều Cày Nguyễn Văn Hải đã nói với phóng viên đài VOA, “Ở nhà nước VN chúng tôi, vai trò luật sư rất bị hạn chế. Nhiều khi cơ quan tố tụng cũng không thực hiện đúng quy định của luật tố tụng hình sự do chính họ ban hành. Chúng tôi cũng đấu tranh nhưng nhiều khi cũng không được giải đáp.”⁷ Chủ nhiệm Đoàn luật sư Hà Nội cũng thú nhận, “trong nhiều phiên tòa, sự hiện diện của luật sư chỉ mang tính hình thức, một thứ “trang điểm thêm đẹp” trong quá trình xét xử.”⁸

CHÚ THÍCH

¹ Quê Me, “UN Working Group on Arbitrary Detention pronounced detention of Vietnamese pro-democracy activists a violation of international law,” http://www.queme.net/eng/news_detail.php?numb=1942 (Truy cập 12-2-2013)

² Freedom Now, “UN Finds Continued Detention of Vietnamese Labor Activists Arbitrary Under International Law,” <http://www.freedom-now.org/news/un-finds-continued-detention-of-vietnamese-labor-activists->

arbitrary-under-international-law/ (Truy cập 2-3-2013)

³ Stanford Law School, “Stanford Law School’s Allen Weiner Files Petition with the United Nations Working Group on Arbitrary Detention on Behalf of Seventeen Vietnamese Social and Political Activists,” <http://blogs.law.stanford.edu/newsfeed/2012/07/25/stanford-law-schools-allen-weiner-files-petition-with-the-united-nations-working-group-on-arbitrary-detention-on-behalf-of-seventeen-vietnamese-social-and-political-activists/> (Truy cập 21-11-2012)

⁴ Tin Tức Pháp Luật, “Đề xuất phân hạng trình độ luật sư,” <http://thuvienphapluat.vn/tintuc/vn/thoi-su-phap-luat/thoi-su/3265/de-xuat-phan-hang-trinh-do-luat-su> (Truy cập 22-11-2012)

⁵ An Ninh Thủ Đô, “Luật sư chỉ định, có cho đủ... thủ tục,” <http://www.anninhthudo.vn/Ky-su-phap-dinh/Luat-su-chi-dinh-co-cho-du-thu-tuc/487759.antd> (Truy cập 1-3-2013)

⁶ Tạp chí Pháp Luật, ““Mời luật sư, tội sẽ nặng thêm”?!” <http://phapluattp.vn/2012062911375624p0c1063/moi-luat-su-toi-se-nang-them.htm> (Truy cập 12-12-2012)

⁷ VOA, “Blogger Điều Cày tố cáo các vi phạm trong vụ án của mình,” <http://www.voatiengviet.com/content/blogger-dieu-cay-to-cao-nhung-vi-pham-trong-vu-an-cua-minh/1598940.html> (Truy cập 7-2-2013)

⁸ Công ty luật Dragon, “Vai trò của luật sư trong phiên tòa rất mờ nhạt,” <http://ngheluatvu.vn/modules.php?name=News&op=viewst&sid=141> (Truy cập 12-12-2012)

IV

CHÍNH SÁCH BẠO HÀNH CỦA NHÀ NƯỚC CÔNG AN TRỊ

Chính sách bạo hành không những chỉ dùng để trấn áp những cá nhân hay tổ chức không cùng chính kiến với ĐCSVN [Xem phần tự do chính trị và tự do ngôn luận trong báo cáo này]; mà đã trở thành cách ứng xử của bộ máy công an nhà nước đối với dân. Vào cuối tháng 9 năm 2010, tổ chức theo dõi nhân quyền Human Rights Watch đã lên tiếng báo động về tình trạng bạo hành của công an VN, và liệt kê 19 vụ gây thiệt mạng 15 người, trong đó có những trường hợp nạn

nhân bị đánh chết khi đang còn bị câu lưu thẩm vấn, có những trường hợp chết sau khi được thả về, và cũng có những trường hợp tử vong ở nơi công cộng khi công an lạm dụng vũ lực một cách quá mức không cần thiết. (Xem Báo cáo của Human Rights Watch “*Vietnam: Widespread Police Brutality, Deaths in Custody*” September 22, 2010)

Hơn hai năm sau, tình trạng bạo hành của công an không những không cải thiện, mà lại được khai triển một cách có hệ thống hơn bởi sự gia tăng khối lượng và quyền lực của bộ máy công an. VN chưa bao giờ công bố con số nhân viên phục vụ trong ngành công an. Tuy nhiên, bằng phương pháp gián tiếp dựa vào số liệu thống kê của Tổng Cục Thống Kê, người ta cũng có thể ước tính được quân số của ngành công an VN vào khoảng 678 ngàn người; nếu tính cả các cộng tác viên thì con số có thể lớn hơn nhiều.¹ Chỉ riêng tại trung ương hiện có hơn 180 nhân viên mang cấp tướng và 200 cấp đại tá.² Cuối năm 2012, Bộ Công an VN đã làm lễ công bố quyết định của Thủ tướng Chính phủ cho 48 sĩ quan cấp lãnh đạo trong ngành công an lên hàm cấp tướng.³ Về phương diện số lượng bộ máy công an vũ trang của VN vượt hẳn các quốc gia có dân số tương đương.

Ông Bùi Văn Lợi thuộc xã Gia Lâm bị công an bắn chết trong khi tay đã bị còng ngày 10-12-2012. Hình báo Tiền Phong Online

Tại VN, nhiệm vụ chính của công an không phải là bảo vệ luật pháp và giữ gìn vệ trật tự xã hội, mà là bảo vệ Đảng. Khẩu hiệu “chỉ biết còn Đảng, còn mình” của ngành công an VN tự nó đã tố giác tính công cụ của hệ thống trấn áp bằng bạo lực mà ĐCSVN sử dụng để đương đầu với người dân hầu duy trì độc quyền cai trị của mình. Chính sự tương thuộc đó là đầu mối của chính sách công an trị và tác phong bạo hành của công an VN hiện nay.

Tình trạng sỉ nhục và đả thương người dân nơi công cộng hay bắt người vào đồn công an, dùng nhục hình tra tấn đôi khi đến chết mà người có trách nhiệm không bị một chế tài thực sự của luật pháp vẫn tiếp tục gia

tăng. Điều đáng chú ý là hầu hết các trường hợp tử vong khi bị công an giam giữ thường chỉ liên hệ đến các lỗi phạm không đáng kể, như xích mích giữa hàng xóm, trộm cắp vặt, v.v. Hầu hết các trường hợp tử vong khi bị tạm giữ tại đồn công an đều được cho là do tự tử, trong lúc gia đình các nạn nhân đều ghi nhận nhiều dấu vết bị hành hạ và tra tấn còn lại trên thi thể nạn nhân. Trong Năm 2012, ít nhất có đến 15 trường hợp chết do bạo hành của công an và dân phòng được tiết lộ qua mạng truyền thông như sau:

- 26-1-2012: Ông Nguyễn Văn Hùng, 50 tuổi, ngụ tại xóm 2 thôn Quyết Tiến, xã Tiên Phong, huyện Yên Dũng, tỉnh Bắc Giang. Ông Hùng bị công an đánh trọng thương khi chính quyền đến cưỡng chế đất. Ông qua đời ngày 26 tháng 1, tức mừng 4 Tết âm lịch sau khoảng hơn 3 tuần cầm cự.⁴
- 19-2-2012: Ông Hoàng Gia Đạt Phước (tức Đen), 35 tuổi, ngụ phường Long Thạnh Mỹ, quận 9, thành phố Hồ Chí Minh. khoảng 2 tháng trước khi chết, ông Phước bị Công an quận 9 bắt tạm giam. Hơn 9 giờ ngày 19-2-2012, gia đình Phước nhận được tin báo ông Phước bị sốt, co giật, sau đó nhận được hung tin là ông Phước đã tử vong. Gia đình cho biết, Phước chưa có tiền án, tiền sự, trước khi bị tạm giam, ông Phước rất khỏe mạnh.⁵
- 19-3-2012: Ông Lê Đình Trọng, 25 tuổi, ở xóm Hồng Tân, xã Thiên Lộc, huyện Can Lộc, tỉnh Hà Tĩnh. Ông Trọng bị công an huyện Can Lộc bắt giữ chiều 16 tháng 3. Đến khoảng 16 giờ 30 ngày 19 tháng 3, gia đình nhận được tin ông Trọng chết trong phòng tạm giữ. Công an huyện Can Lộc cho rằng ông Trọng chết do thắt cổ tự tử, còn người nhà thì cho rằng chết do nguyên nhân khác nên mới có việc cản trở khám nghiệm tử thi.⁶
- **29-3-2012: Ông Bùi Hữu Vũ, 19 tuổi, ở**

huyện Nam Đàn, tỉnh Nghệ An, được gia đình dẫn đến trụ sở công an huyện Nam Đàn theo lời yêu cầu của công an ngày 29-3-2012. Đến 11 tháng 4 thì công an xã đến báo ông Vũ đã tử vong với nhiều vết bầm tím trên thân thể, xung quanh cổ tay, cổ chân có vết bầm, trầy xước.⁷

- 28-4-2012: Ông Dương Chí Dũng, 35 tuổi, phạm nhân đang bị cải tạo tại trại giam A2, xã Diên Lâm, huyện Diên Khánh, tỉnh Khánh Hòa. Ông Dũng đang bị bệnh AIDS, sáng 28-4-2012, cáo bệnh, không đi lao động. Ông Dũng bị Công an và y sĩ trại giam dùng gậy đánh gây tử vong.⁸
- 13-5-2012: Ông Ngô Thanh Kiều, 31 tuổi, ngụ tại xã Hòa Đồng huyện Tân Hòa tỉnh Phú Yên. Đêm 13-5- 2012 một toán công an bắt ông Kiều đi, nói với gia đình là mượn ông Kiều đi sáng trả lại chứ không phải là bắt hay điều tra. Vợ của nạn nhân lúc đó mang thai chỉ còn 5 ngày nữa là tới ngày sinh nở. Chiều cùng ngày, ông Kiều được đưa tới Bệnh xá công an rồi chuyển lên Bệnh viện Đa khoa Phú Yên cấp cứu nhưng đã tử vong. Theo kết quả giám định của pháp y tỉnh Phú Yên, ông Kiều chết do chấn thương sọ não, chấn thương phần mềm...⁹
- 31-5-2012: Ông Đặng Đình Bình, 41 tuổi, ngụ tại thị xã Dĩ An, tỉnh Bình Dương. Đêm 23-5-2012, ông Bình nghe tin cháu của ông bị tai nạn giao thông tại phường Tân Đông Hiệp, thị xã Dĩ An, nên chạy tới xem xét. Tại đây một toán dân phòng đã dùng bạo lực ngăn trở ông đến hiện trường dẫn tới việc ông Bình phải cấp cứu do dập não, lòi tròng mắt. Ngày 31-5-2012, nạn nhân đã tử vong sau hơn một tuần lễ hôn mê tại Bệnh viện Chợ Rẫy.¹⁰
- 23-7-2012: Ông Dương Tấn Thường, 28 tuổi, ở xã Đông Hưng B, An Minh, Kiên

Giang. bị bắt tạm giam lúc 10 giờ ngày 23-7-2012, về hành vi cố ý gây thương tích. Trong khi bị tạm giam tại Công an Thới Bình, Cà Mau, Ông Thường bị tử vong lúc 16 giờ 30 cùng ngày. Kết quả khám nghiệm tử thi cho thấy ông Thường bị đa chấn thương phần mềm, vùng ngực bị ngoại lực làm dập, tràn dịch (máu) phổi. Công an cho rằng ông Thường bị các bị can khác đánh.¹¹

- 6-8-2012: Bà Dương Mỹ Linh, 54 tuổi, ngụ tại thành phố Hồ Chí Minh. Ngày 4-8-2012, bà Linh bị bắt vì bị nghi có liên quan đến một vụ lừa đảo chiếm đoạt tài sản. Sáng ngày 6 tháng 8, cán bộ trại tạm giam Công an tỉnh Cà Mau phát hiện bị can Dương Mỹ Linh đã tử vong do treo cổ bằng vải mùng. Vụ việc xảy ra khi bà Linh bị giam một mình trong phòng tạm giam tỉnh Cà Mau.¹²
- 6-8-2012: Bà Dương Mỹ Linh, 54 tuổi, ngụ tại thành phố Hồ Chí Minh. Ngày 4-8-2012, bà Linh bị bắt vì bị nghi có liên

quan đến một vụ lừa đảo chiếm đoạt tài sản. Sáng ngày 6 tháng 8, cán bộ trại tạm giam Công an tỉnh Cà Mau phát hiện bị can Dương Mỹ Linh đã tử vong do treo cổ bằng vải mùng. Vụ việc xảy ra khi bà Linh bị giam một mình trong phòng tạm giam tỉnh Cà Mau.¹²

- 30-8-2012: Ông Nguyễn Mậu Thuận, 54 tuổi, trú tại Thôn Đoài, xã Kim Nỗ, huyện Đông Anh, Hà Nội. Ngày 30-8-2012 ông Thuận bị công an xã đến bắt lên công an xã làm việc vì có có mâu thuẫn và xô xát nhỏ với hàng xóm. Đến chiều thì gia đình nhận được tin Ông bị “ôm nặng”. Khi người nhà đến nơi, ông Thuận đang nằm trên sàn nhà, tay chân lạnh ngắt, tim đã ngừng đập, trên người có nhiều vết sưng, bầm tím, các cổ tay, cổ chân còn hàn dấu còng siết chặt. Khám nghiệm tử thi cho biết, trên thi thể ông Thuận có nhiều vết bầm dập ở tay chân, đầu bị thương, xương sườn bị gãy.¹³
- 8-9-2012: Ông Nguyễn Thanh Hiền, 43 tuổi, trú tại khu hành chính, 13 Tô Hiệu, phường Ngô Quyền, thành phố Vĩnh Yên, tỉnh Vĩnh Phúc. Tối 6-9-2012, công an phường Ngô Quyền đến đưa ông Hiền và hai người trong gia đình lên trụ sở làm việc vì có xô xát giữa ông Hiền và người trong gia đình. Khoảng 21 giờ 20, em trai ông Hiền là Nguyễn Thanh Hiếu mang chăn màn lên trụ sở công an phường cho ông thì thấy ông Hiền ngắt lịm. Người nhà được phép đưa đi cấp cứu tại bệnh viện đa khoa tỉnh Vĩnh Phúc trong trạng thái bất tỉnh. Các bác sĩ cho biết nạn nhân bị chấn thương sọ não, trên cơ thể có nhiều vết bầm tím. Đến sáng ngày 8 tháng 9 thì ông Hiền tử vong.¹⁴

Ông Nguyễn Thanh Hiền thuộc xã Vĩnh Yên tử vong ngày 8-9-2012 vì chấn thương sọ não sau khi bị giữ tại đồn công an. Hình Xaluan.com

- 14-9-2012: Ông Hồ Long Giang, 27 tuổi, ngụ phường Xuân An, thị xã Long Khánh bị công an bắt tạm giữ hôm 14-9

vì “hành vi tàng trữ ma túy”. Theo báo cáo của công an, ông đã dùng chiếc áo của mình thắt cổ chết tại phòng giam giữ buổi tối cùng ngày.¹⁵

- 17-9-2012: Ông Phạm Thế Hiền, 28 tuổi, ngụ xóm 4, thị trấn Trà Cú, huyện Trà Cú, tỉnh Trà Vinh. Chiều 17-9-2012, ông Hiền bị công an huyện Tiểu Cần tạm giữ hành chính vì tình nghi tàng trữ trái phép chất ma túy. Sáng hôm sau, ông Hiền qua đời trong nhà tạm giữ. Khi gia đình đến Công an huyện Tiểu Cần thì xác ông Hiền đã được khám nghiệm (không có sự chứng kiến của gia đình). Nguyên nhân cái chết được thông báo là do treo cổ tự tử.¹⁶
- 12-11-2012: Bà Hà Thị Nhung, 76 tuổi, ở xóm 6, xã Xuân Thành, huyện Thọ Xuân, Tỉnh Thanh Hóa. Bà là một trong số hàng trăm dân oan từ các tỉnh kéo về Hà Nội để khiếu kiện bị cướp đất. Trong cuộc biểu tình sáng ngày 12-11-2012 tại vườn hoa Lý Tự Trọng, Bà Hà Thị Nhung đọc lớn những câu về dân gian tố cáo tham nhũng. Ngay lập tức, một nhóm công an, dân phòng tiến đến giật biểu ngữ rồi lôi kéo bà Nhung đi. Ít phút sau, người ta thấy bà gục xuống ngất xỉu. Mọi người vội chạy đến sơ cứu nhưng nạn nhân đã từ trần.¹⁷
- 10-12-2012: Ông Bùi Văn Lợi, 45 tuổi, ở phố Gia Lâm, Bồ Hạ, Yên Thế, tỉnh Bắc Giang. Ngày 10-12-2012, lực lượng Công an huyện Yên Thế bố ráp bắt đánh bạc dưới hình thức chơi gà tại nhà một người dân. Khi lực lượng công an tới có khoảng 30 người đang tụ tập xem gà chơi, ông Lợi sợ hãi, vùng bỏ chạy ra bãi ruộng bên cạnh đó. Một công an mặc thường phục đuổi theo bắt ông Lợi và dùng còng số 8 còng tay ông Lợi. Ông Lợi bị bắn chết khi tay còn bị còng.¹⁸

Việc lạm dụng bạo lực của nhân viên công lực không chỉ nhằm vào những cá nhân riêng rẽ mà còn nhằm vào nhiều đối tượng rộng lớn hơn trong nhiều môi trường xã hội khác nhau. Để đương đầu với những đòi hỏi chính đáng của dân oan tụ tập khiếu kiện tập thể hoặc ngăn chặn việc cưỡng chiếm đất đai một cách bất công mỗi ngày mỗi gia tăng, thay vì đối thoại với người dân, chính quyền đã điều động cảnh sát cơ động, chó nghiệp vụ, và xe cơ giới đến trấn áp một cách dã man, gây thương tích và ngay cả thiệt hại đến tính mạng [Xin xem phần phân dân oan trong báo cáo này]. Bạo hành công an cũng được triệt để sử dụng đối với sinh hoạt tôn giáo không nằm dưới sự kiểm soát của nhà nước, bất kể tôn giáo nào, Công giáo, Phật giáo, Tin lành, hay Phật giáo Hòa Hảo [Xin xem phần tôn giáo trong báo cáo này].

Một loại hình thức bạo lực mới xuất hiện những năm gần đây là việc sử dụng “quần chúng tự phát” thay thế công an. Đây là một thủ đoạn đàn áp và khủng bố thông qua bàn tay của các phần tử côn đồ của xã hội đen. Với thủ đoạn “quần chúng tự phát” này, lực lượng công an đứng ngoài ra lệnh và điều khiển những vụ đánh đập các thành phần bất đồng chính kiến và đàn áp các sinh hoạt chính đáng của người dân mà sự can thiệp lộ liễu của lực lượng công an sắc phục tạo bất lợi cho chính quyền. Tuy nhiên trong nhiều vụ đàn áp, chính các thành phần xã hội đen tham dự thú nhận họ đã nhận tiền công an để tham gia các hành vi bạo hành đó.¹⁹

CHÚ THÍCH

¹ Nguyễn Quang A, “Văn hóa cảnh sát,” <http://anhbasam.wordpress.com/2013/01/14/1555-van-hoa-can-h-sat/> (Truy cập 2-2-2013)

² Bùi Tín, “Bốn mươi chín tướng công an mới,” Thông Luận, http://www.ethongluan.org/index.php?option=com_content&view=article&id=2192:b-n-muoi-chin-49-tu-ng-cong-an-m-i-bui-tin&catid=44:tham-lun (Truy cập 20-1-2013)

³ CAND Online, “Công bố, trao Quyết định của Thủ

tướng Chính phủ thăng cấp bậc hàm cấp Tướng CAND năm 2012,” <http://www.baomoi.com/Home/DoiNoi-DoiNgoai/cand.com.vn/Cong-bo-trao-Quyết-dinh-cua-Thu-tuong-Chinh-phu-thang-cap-bac-ham-cap-Tuong-CAND-nam-2012/10048067.epi> (Truy cập 15-1-2013)

⁴ RFA, “Công an Bắc Giang lại đánh chết người,” http://www.rfa.org/vietnamese/in_depth/death-beating-by-bgiang-police-01262012065721.html (Truy cập 15-12-2012)

⁵ Pháp Luật, “Điều tra vụ một nghi phạm tử vong ở quận 9,” <http://www.baomoi.com/Home/HinhSu/www.phapluattp.vn/Dieu-tra-vu-mot-nghi-pham-tu-vong-o-quan-9/7911182.epi> (Truy cập 15-12-2012)

⁶ Người Việt, “Lại thêm một người chết trong tay công an,” <http://www.nguoi-viet.com/absolutenm2/templates/viewarticlesNVO.aspx?articleid=146187&zoneid=1> (Truy cập 15-12-2012)

⁷ Pháp Luật, “Một bị can chết bất thường trong buồng tạm giam,” <http://www.phapluatvn.vn/phapluat/201204/Mot-bi-can-chet-bat-thuong-trong-buong-tam-giam-2065776/> (Truy cập 17-12-2012)

⁸ Pháp Luật, “Một phạm nhân chết, nghi do bị đánh,” <http://phapluattp.vn/20120430021925366p0c1015/mot-pham-nhan-chet-nghi-do-bi-danh.htm> (Truy cập 17-12-2012)

⁹ Dân Luận, “Công an lại đánh người đến chết, luật pháp ở đâu?” <https://danluan.org/tin-tuc/20120515/cong-an-lai-danh-nguoi-den-chet-luat-phap-o-dau> (Truy cập 22-12-2012)

¹⁰ Pháp Luật, “Bảo vệ dân phố đánh người đập não,” <http://phapluattp.vn/2012052911454639p0c1015/bao-ve-dan-pho-danh-nguoi-dap-nao.htm> (Truy cập 22-12-2012)

¹¹ VTC News, “Nam thanh niên chết tại nhà tạm giữ công an do bị đánh,” <http://vtc.vn/7-342227/phap-luat/nam-thanh-nien-chet-tai-nha-tam-giu-cong-an-do-bi-danh.htm> (Truy cập 22-12-2012)

¹² Người Lao Động, “Treo cổ trong trại tạm giam,” <http://www.baomoi.com/Home/PhapLuat/nld.com.vn/Treo-co-trong-trai-tam-giam/9076720.epi> (Truy cập 22-12-2012)

¹³ Người Lao Động, “Chết bất thường ở trụ sở công an,” <http://nld.com.vn/20120831103013281p0c1042/chet-bat-thuong-o-tru-so-cong-an.htm> (Truy cập 22-12-2012)

¹⁴ Pháp Luật Xã Hội, “Một người dân phải đi cấp cứu từ trụ sở CA phường,” <http://phapluatxahoi.vn/20120909084032471p1002c1019/mot-nguoi-dan-phai-di-cap-cuu-tu-tru-so-ca-phuong.htm> (Truy cập 26-12-2012)

¹⁵ Dân Luận, “Bị tạm giữ, một thanh niên chết tại trụ sở công an”. <http://danluan.org/lien-ket/20120917/bi-tam-giu-mot-thanh-nien-chet-tai-tru-so-cong-an> (Truy cập 26-12-2012)

¹⁶ Thanh Niên Online, “Điều tra vụ nghi phạm ‘treo cổ tại nhà tạm giữ’”. <http://www.thanhnien.com.vn/pages/20120921/mot-thanh-nien-nhap-vien-sau-khi-roi-tru-so-cong-an.aspx> (Truy cập 26-12-2012)

¹⁷ RFI. “Hà Nội: Một bà cụ khiếu kiện thiệt mạng khi bị công an xô đẩy”. <http://www.viet.rfi.fr/node/75826> (Truy cập 26-12-2012)

¹⁸ Lao Động, “Công an bắt sói đá gà, một người bị bắn chết”. <http://laodong.com.vn/Phap-luat/Cong-an-bat-soi-da-ga-mot-nguoi-bi-ban-chet/95193.bld> (Truy cập 12-12-2012)

¹⁹ Nữ Vương Công Lý. “Thông tin và hình ảnh Nghệ An dùng quân đội đàn áp tôn giáo đẫm máu tại Con Cuông”. http://www.nuvuongcongly.net/xa-hoi/binh-luan/quandoi_concuong/ (Truy cập 26-12-2012)

V

KHÔNG CÓ TỰ DO TÔN GIÁO

Việt Nam là một nước có nhiều tôn giáo, và tôn giáo nói chung đóng một vai trò vô cùng quan trọng trong sinh hoạt văn hóa-xã hội VN. Chính nhà nước VN cũng thừa nhận rằng “hiện nay ở VN có khoảng 80% dân số có đời sống tín ngưỡng, tôn giáo.”¹ Từ khi nắm được chính quyền, với chủ trương xóa bỏ tôn giáo để tiến lên xã hội chủ nghĩa, nhà nước CSVN đã tìm mọi cách để ngăn cấm quyền tự do tôn giáo của người dân bằng nhiều phương tiện khác nhau:

- Ngăn chặn bằng pháp luật
- Kiểm soát bằng tổ chức
- Đàn áp bằng bạo lực

1. Ngăn Chặn Bằng Pháp Luật

Mặc dù HPVN1992 quy định rằng “không ai được xâm phạm tự do tín ngưỡng” (Điều 70), nhưng Pháp lệnh Tín ngưỡng Tôn giáo năm 2004 và Nghị định 22 của Chính phủ ban hành năm 2005 đã quy định rất nhiều điều kiện rất khắc nghiệt để một tổ chức tôn giáo được nhà nước thừa nhận và cho phép hoạt động. Năm 2012, với việc áp dụng Nghị định số ND 92/2012/ND-CP, thay thế cho nghị định số 22 năm 2005, nhà nước xiết chặt hơn nữa việc đăng ký hoạt động, đào tạo cũng như bổ nhiệm các chức sắc, trùng tu các cơ sở tôn giáo vv...

Một cách vắn tắt, Nghị định 92/2012 với 5

chương 46 điều chi tiết hóa một cách chặt chẽ hơn những hạn chế sinh hoạt của các tổ chức tôn giáo được quy định trong các văn bản luật trước đây, đặc biệt là trong phần “Tổ chức tôn giáo” (Chương III) và “Hoạt động tôn giáo” (Chương IV). Mọi sinh hoạt của các tổ chức tôn giáo đều phải được thông báo trước đến chính quyền các cấp liên hệ để được chấp thuận hay không được chấp thuận. Việc đăng ký cũng hạn chế cho những tổ chức tôn giáo có sinh hoạt tôn giáo ổn định 20 năm trở lên và “không vi phạm các quy định tại Khoản 2 Điều 8 và Điều 15 Pháp lệnh tín ngưỡng, tôn giáo” (Điều 6 của ND 92/2012.)

Việc quy định như thế có nghĩa là nhà nước có thể tùy tiện giải tán và truy tố bất kỳ tổ chức tôn giáo nào mà họ gán cho là “vi phạm an ninh quốc gia,” “chia rẽ nhân dân,” “gây rối trật tự công cộng,” “tuyên truyền trái với pháp luật và chính sách của nhà nước”... như được dự liệu trong bộ luật hình sự hiện hành.

Trong thời gian chuẩn bị áp dụng Nghị định 92/2012, nhà nước đã tổ chức nhiều cuộc hội thảo. Ngày 13-5-2011 đại diện các Giáo Phận thuộc Giáo tỉnh Sài Gòn đã tổ chức buổi hội thảo đóng góp ý kiến cho chính quyền và đưa ra một bản góp ý, trong đó có đoạn, “Thực chất, những dự định thay đổi của Nghị định muốn tái lập tình trạng Xin – Cho trong các sinh hoạt tôn giáo. Cơ chế Xin – Cho biến những quyền tự do của công dân thành những thứ quyền Nhà Nước nắm trong tay và ban bố lại cho người dân qua những thủ tục cấp phép. Như thế cơ chế Xin – Cho vừa xoá đi các quyền tự do của người dân, vừa biến một Nhà Nước của dân, do dân và vì dân thành một chủ nhân ông nắm trong tay các quyền tự do của người dân và thi ân cho họ theo cảm tính hoặc ngẫu hứng của mình.”²

Ủy Ban Công Lý và Hòa Bình của Giáo Hội Công Giáo Việt Nam đã nhận xét: “Đây là văn bản hết sức tụt hậu so với Nghị định 22, vốn có nhiều bất cập, vì nó đã can thiệp thô bạo, bất công và vô lý vào công việc thuần túy nội bộ

của các tôn giáo, xâm phạm quyền căn bản của công dân, chắc chắn sẽ gây xáo trộn trong đời sống xã hội, đồng thời khó có thể lường trước những hệ lụy phức tạp.”³

Tổ chức Đoàn kết Kitô Giáo thế giới (CSW), cũng đã bày tỏ sự lo ngại đối với Nghị định 92/2012 này khi lên tiếng, “Nghị định 92 dường như có xu hướng giới hạn các hoạt động tôn giáo, đi ngược lại các cam kết của VN khi tham gia vào Công ước Quốc tế về các Quyền Dân sự và Chính trị, cụ thể là điều 18 liên quan

Mục sư Nguyễn Công Chính bị công an dẫn ra tòa án Gia Lai ngày 26-3-2012. Hình Báo Gia Lai

đến việc bảo đảm quyền tự do tôn giáo hay tín ngưỡng.”⁴

Ngoài những luật lệ có tính chuyên biệt nhằm trói buộc các sinh hoạt tôn giáo, chính quyền còn hình sự hóa các sinh hoạt tôn giáo với các điều khoản khét tiếng của Bộ Luật Hình Sự 2009 như các điều 79, 87, 88, và 89⁵ để quy tội những người đấu tranh cho quyền tự do tôn giáo. Trong năm 2012, nhà nước đã lạm dụng các điều khoản trên trong các trường hợp điển hình sau:

- Ngày 04-02-2013, Tòa sơ thẩm tỉnh Phú Yên xử 22 người thuộc Hội đồng Công luật Công án Bia Sơn, một tổ chức tôn giáo (một giáo phái có tên “Ân đàn Đại

đạo”, đã được thành lập từ năm 1969) về tội “hoạt động nhằm lật đổ chính quyền nhân dân”. Án Chung thân dành cho Ông Phan Văn Thu, người bị coi là cầm đầu tổ chức, hai mươi một người còn lại lãnh tổng cộng 295 năm tù, từ 17 năm đến 10 năm. Những người này bị bắt vào tháng 2 năm 2012.

- Ngày 23-01-2013: Tòa án huyện An Phú, tỉnh An Giang đã xử ông Bùi Văn Trung, một tín đồ Phật giáo Hòa Hảo về tội chống người thi hành công vụ. Ông Bùi Văn Trung bị bắt hồi ngày 30 tháng 10 mà nguyên nhân sâu xa do lập đàn niệm Phật tại gia.
- Ngày 12-12-2012, Tòa án tỉnh Lai Châu xử phạt bốn người H'Mông theo Thiên chúa giáo gồm Tráng A Chớ mức án 7 năm tù; Giàng A Lồng, Lý A Di và Hầu A Giàng mức án 3 năm tù về tội hoạt động nhằm lật đổ chính quyền nhân dân. Cũng như những người bị xử trong phiên tòa ngày 13-3-2012 bởi Tòa án tỉnh Điện Biên, đây là một số trong chừng 5,000 người H'Mông đã tụ họp tại khu vực gần bản Huổi Khon, xã Nậm Kè, huyện Mường Nhé, tỉnh Điện Biên để cử hành một nghi thức cầu nguyện và đòi tự do tôn giáo ngày 30-4-2011, và bị chính quyền điều động công an, bộ đội biên phòng, xe tăng và cả trực thăng đến trấn áp và giải tán.
- Ngày 29-8-2012, Tòa án tỉnh Ninh Thuận tuyên y án 5 năm tù giam đối với ông Phan Ngọc Tuấn. Ông Tuấn là truyền đạo thuộc hệ phái Tin lành Lutheran. Ông bị kết án tuyên truyền, rải truyền đơn chống phá chính quyền cộng sản theo điều 87 Bộ luật hình sự.
- Ngày 24-5-2012, Tòa án Nhân dân tỉnh Nghệ An xử bốn thanh niên công giáo gồm: Đậu Văn Dương bị kết án 42 tháng

tù, Trần Hữu Đức 39 tháng tù, Chu Mạnh Sơn 36 tháng tù và riêng Hoàng Phong 24 tháng tù treo với tội danh “tuyên truyền chống nhà nước” theo Điều 88 Bộ Luật Hình Sự.

- Ngày 26-3-2012, Tòa án Gia Lai đã xử Mục sư Tin Lành Nguyễn Công Chính 11 năm tù giam vì tội Phá hoại chính sách đoàn kết dân tộc theo Điều 87 Bộ Luật Hình sự. Mục sư Chính bị bắt từ tháng 4 năm 2011.
- Ngày 13-3-2012, Tòa án tỉnh Điện Biên xử tù tám người H'Mông Cơ đốc giáo từ 24 đến 30 tháng tù nhân vụ bắt ồ liên quan đến hàng ngàn người H'Mông Cơ đốc giáo ở tỉnh Điện Biên năm ngoái.
- Ngày 2-3-2012, Tòa phúc thẩm tỉnh An Giang đã xử Cư sĩ Phật Giáo Hòa Hảo Nguyễn Văn Lúa 4 năm 6 tháng tù giam (6 tháng ít hơn án sơ thẩm ngày 13 tháng 12 năm 2011.)

Ngoài ra, để hạn chế sinh hoạt và ảnh hưởng của các tổ chức tôn giáo, chính quyền dùng Luật Đất đai 2003, để cướp đi hoặc không chịu trả lại những cơ sở bất động sản như trường học và cơ sở y tế xã hội của các giáo hội. Vụ chính quyền Hà Nội đã ngang nhiên tiến hành đập phá nhà thờ và tu viện Camelo nhằm xóa sổ vĩnh viễn Tu viện Dòng Kín Camelo số 72 Nguyễn Thái Học, Hà Nội,⁶ vụ Đại Chủng viện Giáo phận Vĩnh Long bị truất hữu đất đai⁷ là những trường hợp nổi bật trong năm 2012.

2. Kiểm Soát Bằng Tổ Chức

Để dễ dàng kiểm soát các tổ chức tôn giáo, chính quyền CSVN từ nhiều năm nay đã đặc biệt chú trọng đến việc quản lý tổ chức và nhân sự của các tôn giáo. Trong năm 2012, để gia tăng mức độ kiểm soát sinh hoạt các tôn giáo Thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng đã bổ nhiệm Trung tướng

công an Phạm Dũng, nguyên là Tổng cục trưởng Tổng cục An ninh II, Bộ Công an, giữ chức Thứ trưởng Bộ Nội vụ kiêm Trưởng Ban Tôn giáo Chính phủ. Với việc bổ nhiệm này rõ ràng chính quyền thể hiện quyết tâm công an hóa việc quản lý các sinh hoạt tôn giáo của người dân.

CSVN vẫn tiếp tục thủ tục “đăng ký hoạt động” và cấp “Giấy công nhận” đối với mọi tôn giáo. Mọi sinh hoạt tôn giáo như các khóa tu tập, cấm phòng, rước kiệu...đều phải có phép mới được tiến hành. Chính quyền vẫn tiếp tục chính sách phân hóa để cai trị đối với các tôn giáo. Đối với mỗi tôn giáo, bao giờ cũng có một ủy ban do nhà nước thúc đẩy thành lập và được Mặt trận Tổ quốc giám sát thường xuyên, nhằm phối hợp các hoạt động cho phù hợp với đường lối chính trị của chế độ. Đối với Phật giáo, nhà nước chỉ công nhận Giáo hội Phật giáo Việt Nam, mà phủ nhận và đàn áp Giáo hội Phật giáo Việt Nam Thống Nhất. Đối với Phật giáo Hòa Hảo, nhà nước phủ nhận Phật giáo Hòa Hảo Thuận Túy và lập ra Ban Đại Diện Phật giáo Hòa Hảo Trung ương. Đối với Cao Đài Giáo, chính quyền dựng lên Hội Thánh Cao Đài Quốc Doanh tức là Cao Đài thuộc Hội đồng Chương Quản theo bản Hiến Chương năm 2007 để tách ra khỏi Hội Thánh Cao Đài chọn truyền. Đối với phật tử sắc tộc Khmer, nhà nước giải tán hội Phật giáo tiểu thừa Theravada và ép buộc sư sãi gia nhập Hội Đoàn Kết Sư Sãi Yêu Nước. Đối với Công giáo thì họ tìm mọi cách nuôi dưỡng Ủy ban Đoàn kết Công giáo, để gây sức ép với Hội đồng Giám mục.

Việc tuyển chọn, đào tạo, phong chức, bổ nhiệm và chuyển đổi các chức sắc tôn giáo đều phải xin phép nhà nước; có được nhà nước chấp nhận thì mới được thi hành. Chương trình đào tạo các tu sĩ hay chức sắc tôn giáo phải được nhà nước xét duyệt, và phải có những môn học về chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, lịch sử ĐCSVN, và nền pháp chế XHCN do các cán bộ nhà nước dạy.

Ứng viên vào các chức vụ cao cấp trong các

tôn giáo phải được nhà nước cấp trung ương xét duyệt và chấp thuận thì tôn giáo mới được phong chức. Ngoài ra chính quyền cộng sản còn đào tạo riêng những cán bộ công an đội lốt “tu sĩ” đặc biệt là tu sĩ Phật giáo, để cài vào các chùa, các tu viện ở trong nước, cũng như tại hải ngoại với mục đích lũng đoạn hàng ngũ các chức sắc của các giáo hội và tín đồ tôn giáo.

Chính quyền thường cản trở việc đi lại của các chức sắc tôn giáo và ngăn cấm các lễ hội tôn giáo mà họ cho là không phù hợp với lợi ích của đảng cầm quyền. Chẳng hạn, ngày 8-4-2012, hai Đức Giám mục của giáo phận Kontum là

Chủ thợ nạn. Các chùa thuộc hệ thống Giáo hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất ở Thừa Thiên-Huế đến Bình Thuận đã bị nhà cầm quyền các địa phương hăm dọa và ngăn cấm tổ chức đại lễ Phật Đản trong năm 2012 cũng như những năm trước đó. Từ 12 đến 14 tháng 8, 2012 Chùa Giác Minh ở thành phố Đà Nẵng bị phong tỏa toàn diện trong dịp lễ Vu Lan. Công an ngăn cấm bất cứ ai đến chùa dự lễ. Đó là một số trong rất nhiều trường hợp chính quyền ngăn cản các sinh hoạt tôn giáo không nằm trong vòng kiểm soát của họ.

Ngoài sinh hoạt thờ phượng, dạy giáo lý, đào tạo chức sắc, những sinh hoạt tôn giáo khác như mở các cơ sở giáo dục, mở bệnh viện, làm công tác từ thiện xã hội (như cứu trợ thiên tai) vẫn bị hạn chế. Các tôn giáo chỉ được quyền mở các trường mẫu giáo, không được thành lập trường tiểu học, trung học, đại học (như trước năm 1975 tại miền Nam). Hàng ngàn cơ sở thuộc các loại sinh hoạt bị hạn chế ấy đã bị nhà cầm quyền tịch thu hàng mấy chục năm nay, rất ít cơ sở được hoàn trả lại.

3. ĐÀN ÁP BẰNG BẠO LỰC

Ngoài những biện pháp ngăn chặn, hạn chế và kiểm soát nêu trên, chính quyền CSVN không ngần ngại dùng bạo lực vũ trang để khống chế các tổ chức tôn giáo khi cần thiết, hoặc để dẫn mặt trước, hoặc khi các biến

động vượt ra ngoài sự kiểm soát của họ. Trong năm 2012, việc sử dụng bạo lực đàn áp các sinh hoạt tôn giáo vẫn còn tiếp tục với nhiều vụ liên tục suốt năm. Sau đây là những vụ đàn áp tiêu biểu được dư luận quan tâm:

◆ Vụ công an hành hung linh mục Nguyễn Quang Hoa thuộc Giáo phận Kontum ⁸

Vào ngày 23-02-2012, trên đường về nhà sau

Đức Giám mục Hoàng Đức Oanh của GP Kontum đang xem xét các vết thương của Lm Nguyễn Quang Hoa do bọn đầu gấu gây ra ngày 23-2-2012. Hình VRNs

Micae Hoàng Đức Oanh và Phêrô Trần Thanh Chung bị công an xã Đăk Hring huyện Đăk Hà, Kontum ngăn chặn trên đường đi đến địa điểm hành lễ tại làng Turia Yôp. Ngày 17-3-2012, chính quyền huy động gần 400 công an ngăn chặn tín hữu Phật giáo Hòa hảo tập hợp tại nhà ông Trần Nguyên Hườn (Hội Trưởng Giáo Hội Phật Giáo Hòa Hảo Thuận Túy tỉnh An Giang) tọa lạc tại xã Long Giang, Chợ Mới, An Giang để tưởng niệm năm thứ 65 ngày Đức Huỳnh Giáo

khi hoàn tất lễ an táng ở làng Kon Hnong, huyện Đăk Hà, tỉnh Kontum, linh mục Nguyễn Quang Hoa bị 3 tên côn đồ dùng thanh sắt tấn công. Ông vội chạy vào rừng cao su, nhưng vẫn bị bọn chúng rượt đuổi theo đánh ngã xuống đất, bị thương nặng ở đầu, cả thân mình và tứ chi. Sau đó bọn chúng đập phá hỏng xe máy của linh mục Hoa. Trước đây linh mục Hoa đã bị những phần tử xấu hăm dọa nhiều lần mỗi khi đi dâng lễ an táng tại làng Kon Hnong này. Sau vụ hành hung đó, công an huyện Đăk Hà buộc cha Hoa phải làm “đơn yêu cầu không điều tra.”

◆ **Vụ Linh mục Nguyễn Văn Bình (Hà Nội) bị hành hung**⁹

Ngày 14-4-2012, nhà cầm quyền xã Thủy Xuân Tiên, huyện Chương Mỹ, Hà Nội dùng một bọn côn đồ và công an giả dạng côn đồ đập phá nhà nuôi trẻ mồ của linh mục Giuse Nguyễn Văn Bình, chánh xứ Yên Kiện thuộc Tổng giáo phận Hà nội. Đây là một ngôi nhà do linh mục Bình mua và xây sửa lại để nuôi các cháu mồ côi. Trước ngày xảy ra vụ bạo hành, linh mục Bình muốn làm bữa cơm nhỏ để mời những ân nhân của các cháu, nhưng ủy ban nhân dân xã Thủy Xuân Tiên không cho phép. Sáng hôm sau, chính quyền thuê một nhóm côn đồ khoảng 200 tên vào phá tan cơ sở trong lúc công an chặn tất cả các ngã vào. Khi nghe tin linh mục Bình đến, họ xúm lại dùng các loại vũ khí đặc trưng của họ tấn công linh mục Bình và các giáo dân đến cứu. Linh mục Bình bị đánh bất tỉnh, nhiều giáo dân bị đánh đập dã man, các trẻ mồ côi bị đuổi ra khỏi nhà, vật dụng vứt ra sân và ngôi nhà bị đập phá tan tành.

◆ **Vụ đàn áp giáo xứ Con Cuông**¹⁰

Con Cuông, một giáo xứ nhỏ thuộc tỉnh Nghệ An, vốn đã bị chính quyền địa phương đàn áp từ lâu. Tháng 11 năm 2011 chính quyền huyện đã huy động lực lượng trên 500 công an, dân phòng đến Nhà nguyện của Giáo điểm để gây hỗn loạn đang khi linh mục và giáo dân dâng lễ. Ngày 03-06-2012, khi linh mục đến dâng lễ, một số

cán bộ huyện và xã khoảng 50 người lại sách nhiễu, gây ồn ào, và cản trở buổi thờ phượng linh thiêng. Ngày 24-6-2012, khoảng 250 người được nhà cầm quyền điều động kéo đến phá rối, ngăn cản giáo dân và linh mục cử hành phụng vụ ngày Chủ nhật. Công an và côn đồ đặt loa phóng thanh công suất lớn sát cửa sổ nhà nguyện để gây ồn và kẻ “tội” Đức giám mục giáo phận, các linh mục và giáo dân. Nghiêm trọng nhất là vào ngày 01-07-2012, linh mục Nguyễn Đình Thục đã bị lực lượng an ninh trang bị súng ống, dùi cui, gậy gộc, đá gạch... ngăn cản không cho vào nhà nguyện. Họ đánh đập dã man giáo dân và đập phá ảnh tượng thờ. Một số giáo dân bị thương phải nhập viện cấp cứu.

◆ **Vụ đàn áp tín đồ Phật giáo Hòa hảo ở chùa Quang Minh Tự thuộc tỉnh An Giang**¹¹

Cũng như hàng năm, nhân kỷ niệm ngày Đức Huỳnh Giáo Chủ Khai Sáng Đạo Phật Giáo Hoà Hảo, nhiều tín đồ đến cầu nguyện tại chùa Quang Minh Tự tại ấp Long Hoà 2, xã Long Điền A, quận Chợ Mới, tỉnh An Giang do tu sĩ Võ Văn Thanh Liêm trụ trì. Vào ngày 5-7-2012 (tức ngày 17 tháng Năm âm lịch – thời điểm kỷ niệm 73 năm ngày Đức Huỳnh Giáo Chủ Khai Sáng Đạo Phật Giáo Hoà Hảo) trong lúc nhiều tín đồ tới chùa Quang Minh Tự để làm lễ thì cả trăm công an xã, huyện, tỉnh không mặc sắc phục đến ngăn cản, đẩy xô, không cho ai vào chùa. Họ dùng ngôn từ thô lỗ với Đạo, chửi mắng các tín đồ, và dùng máy bơm nước ở dưới hầm xịt vào đám đông. Ngày hôm sau, 6-7-2012, một số tín đồ trên đường đi viếng Tổ Đình Hoà Hảo về muốn làm lễ ở Quang Minh Tự nhưng bị lực lượng vừa nói xô đẩy không cho vô, lại còn hành hung khiến một số người bị thương.

◆ **Hai vụ đàn áp đồng bào sắc tộc theo Đạo Công giáo tại Cao nguyên Trung phần**

Đồng bào sắc tộc theo đạo Công giáo và các giáo phái Tin lành sinh sống trên Cao nguyên

Trung phân và các tỉnh thượng du phía Bắc là đối tượng đàn áp thường xuyên và khốc liệt kể từ sau 1975. Nhiều người, và đôi khi cả buôn làng, bị đánh đập, tra tấn và nhiều người khác đã bị thảm sát chỉ vì họ nhất quyết bảo vệ đức tin tôn giáo của họ. Chính quyền đặc biệt thẳng tay với đồng bào sắc tộc cao nguyên, một mặt vì họ xem những đòi hỏi cải thiện dân sinh chính đáng của đồng bào sắc tộc như là một mối đe dọa, mặt khác vì họ nghĩ rằng tội ác của họ có thể được che lấp bởi vị trí địa lý hẻo lánh của các buôn làng. Trong năm 2012, chính sách đàn áp bằng bạo lực nhắm vào các đồng bào thiểu số theo Thiên chúa giáo vẫn tiếp tục; sau đây là 2 vụ điển hình:

- Ngày 21-8-2012 lực lượng an ninh vũ trang đã bắt thân tấn công một nhóm đồng bào sắc tộc theo Công giáo đang họp nhau cầu nguyện tại thôn Bon Kon H'Drom, xã Dak T'Re, huyện Kon Braih, tỉnh Kontum. Nhiều người trai trẻ đã nhanh chân chạy thoát, nhưng nhiều người già cả và trẻ em chậm chân không thoát được và bị bắt và đánh đập bằng gậy. Hơn 30 người bị thương trong vụ đàn áp này.¹²

- Ngày 9-11-2012, chính quyền tỉnh Kontum điều động khoảng một ngàn bộ đội và nhân viên an ninh có vũ trang mở cuộc càn quét, lùng kiếm những đồng bào sắc tộc theo Công giáo trong xã Dak Krong, và bắt được 6 người. Những người này bị dẫn đến trụ sở xã Dak Krong và bị đánh đập. Một nạn nhân bị buộc vào một cây thập tự bằng gỗ trong lúc 5 người khác tay chân bị buộc và đặt nằm chung quanh cây thập tự. Công an triệu tập dân chúng trong vùng đến và đe dọa những người nào còn giữ đạo sẽ chuốc lấy hình phạt như thế.¹³

Thành viên Pháp Luân Công bị bắt ở công viên Lê Văn Tám ngày 2-2-2012. Hình VOA

Những vụ đàn áp điển hình nêu trên cho thấy rõ mặc dù luôn luôn rêu rao rằng VN có tự do tôn giáo nhưng trong thực tế nhà nước không ngừng đàn áp tôn giáo, bách hại tín đồ của tất cả mọi tôn giáo. CSVN rất nghi kỵ các tôn giáo vì ngoài lý do ý thức hệ ra họ luôn nghĩ rằng các tổ chức tôn giáo là nguy cơ cho sự tồn tại của chế độ.

CHÚ THÍCH

¹ Embassy of Vietnam in the US, “Về vấn đề tôn giáo ở Việt Nam,” <http://viet.vietnamembassy.us/tintuc/story.php?d=20050803170205> (Truy cập 05-1-2013)

² VietCatholic News, “Bản góp ý của TGP Sài Gòn về xây dựng Dự thảo Nghị định thay thế Nghị định số 22/2005 ND-CP,” <http://vietcatholic.org/News/Html/90073.htm> (Truy cập 5-1-2013)

³ Ủy Ban Công lý và Hòa bình, “Việt Nam ban hành nghị định mới về tôn giáo,” <http://conglyvahoabinh.org/?p=2630> (Truy cập 5-1-2013)

⁴ Christian Solidarity Worldwide, “Vietnam: CSW concerned about new decree restricting freedom of religion,” <http://dynamic.csw.org.uk/article.asp?t=press&id=1471> (Truy cập 5-1-2013)

⁵ Điều 79: Tội hoạt động nhằm lật đổ chính quyền nhân dân- Điều 87: Tội phá hoại chính sách đoàn kết; Điều 88: Tội truyền chống Nhà nước Cộng hòa Xã hội chủ nghĩa Việt Nam; và điều 89: Tội phá rối an ninh.

⁶ AsiaNews, Hanoi Carmelite monastery under government bulldozers. Appeal of the Catholics,” <http://>

www.asianews.it/news-en/Hanoi-Carmelite-monastery-under-government-bulldozers.-Appeal-of-the-Catholics-26841.html (Truy cập 15-1-2013)

⁷ Giáo Phận Vinh Long, “Thông Báo Số 2 Về Các Tài Sản Của Giáo Phận cùng Các Hình Ảnh Của Đại Chủng Viện Vĩnh Long và Tình Trạng Hiện Tại,” <http://giaophanvinhlong.net/Thong-Bao-So-2-Ve-Cac-Tai-San-Cua-Giao-Phan-cung-Cac-Hinh-Anh-Cua-Dai-Chung-Vien-Vinh-Long-va-Tinh-Trang-Hien-Tai.html> (Truy cập 11-1-2013)

⁸ Trang Blog Giáo Phận KonTum, “Đức Giám Mục Micae đã đến thăm và động viên Linh mục Luy Gonzaga Nguyễn Quang Hoa,” http://giaophankontum.com/Tin-Tuc-248_Duc-Giam-Muc-Micae-da-den-tham-va-dong-vien-Linh-muc-Luy-Gonzaga-Nguyen-Quang-Hoa.aspx (Truy cập 11-1-2013)

⁹ RFA, “LM Nguyễn Văn Bình bị đánh đến hôn mê,” http://www.rfa.org/vietnamese/in_depth/another-cat-priest-beaten-to-unconscs-gm-04142012132138.html (Truy cập 11-1-2013)

¹⁰ Nữ vương Công lý, “Thông tin và hình ảnh Nghệ An dùng quân đội đàn áp tôn giáo đẫm máu tại Con Cuông,” http://www.nuvuongcongly.net/xa-hoi/binh-luan/quandoi_concuong/ (Truy cập 02-12-2012)

¹¹ RFA, “Chùa Quang Minh Tự của PGHH bị tấn công” http://www.rfa.org/vietnamese/in_depth/hoa-hao-foll-attk-07112012075649.html (Truy cập 15-1-2013)

¹² Degar Foundation, “Mass Raid Against Degar Christians,” <http://www.degarfoundation.org/?p=1326> (Truy cập 2-12-2012)

¹³ Degar Foundation, “Vietnam Continues To Persecute Degar Christians Regardless Of International Law,” <http://www.degarfoundation.org/?p=1344> (Truy cập 2-12-2012)

VI

TRUẤT HỮU RUỘNG ĐẤT VÀ DÂN OAN

Việt Nam hiện nay vẫn là một nước nông nghiệp, nông dân chiếm trên 70% trong số 94 triệu dân. Đất đai được tạo nên bằng sức lao động cần cù gian khổ, bằng mồ hôi, nước mắt của rất nhiều thế hệ nông dân từ xưa đến nay. Thế nhưng, ĐCSVN là đảng độc quyền thống trị đất nước, kể từ năm 1980 đã đưa ra điều 19 HP nước CHXHCNVN (trong HP năm 1992 là điều 17) nhằm tước bỏ quyền tư hữu đất đai của người dân để chuyển thành cái được đảng gọi là “sở hữu toàn dân”. “Sở hữu toàn dân” chỉ là một cách nói lừa bịp để che đậy thực chất: Tất cả đất đai trong nước là sở hữu của ĐCSVN.

Từ đó, đã xảy ra biết bao nhiêu vụ chính quyền cộng sản áp bức, cưỡng chế bằng vũ lực để cướp đoạt đất đai của người dân. Đất đai là nguồn sống chính của nông dân, nên khi họ bị tước đoạt đất đai thì họ mất kế sinh nhai, bị đẩy vào đường cùng. Trên danh nghĩa, chính quyền cũng có đền bù một số tiền rẻ mạt cho những đất đai bị cưỡng chiếm; số tiền đó chỉ có tính tượng trưng, không thể giúp người nông dân tạo nên được một cuộc sống mới, mà trái lại họ bị đẩy vào cảnh bế tắc không lối thoát. Kể từ năm 1980 - là năm HP XHCN ở VN được ban hành - đã có hàng triệu người bị tước đoạt ruộng đất như vậy, họ được gọi là “dân oan”. “Dân oan” là một thảm kịch của hàng chục triệu người lao động VN hiện nay! Họ đã đi khiếu

kiện trên 30 năm trời tại các cơ quan nhà nước, nhưng vô hiệu, vì các cơ quan này không hề giải quyết thỏa đáng, thậm chí lờ đi. Vì quá oan ức, “dân oan” ở khắp nơi đã nhiều lần quyết liệt đứng lên đấu tranh. Đặc biệt là cuộc biểu tình hàng nghìn người cuối năm 1996 ở tỉnh Thái Bình, rồi biến thành cuộc nổi dậy trong nhiều tháng hồi năm 1997 của hàng chục nghìn nông dân 5 huyện Quỳnh Phụ, Hưng Hà, Tiền Hải, Đông Hưng, Thái Thụy (trong số 7 huyện) tỉnh Thái Bình; tiếp đến là hai cuộc nổi dậy của hàng chục nghìn người Thượng vùng Tây Nguyên hồi năm 2001 và năm 2003; sau đó là cuộc biểu tình 27 ngày đêm liên hồi năm 2007 của hàng nghìn nông dân 19 tỉnh thành miền Nam là Tiền Giang, An Giang, Kiên Giang, Bình Dương, Bình Phước, Mỹ Tho, Bến Tre, Long An, Cần Thơ, Đồng Tháp, Bà Rịa, Vũng Tàu, Bình Định, Bình Thuận... và 9 quận huyện tại Sài Gòn.

Điều nổi bật đáng ghi nhận là trong khi tiến hành việc cưỡng chế thu hồi đất, cán bộ nhà nước cố ý phóng đại nhu cầu thực sự của kế hoạch với chủ đích là để chiếm đoạt được càng nhiều đất càng tốt, chiếm hữu phần thặng dư không dùng, và đem bán lại cho nhà kinh doanh nào trả giá cao nhất (với giá cao gấp 10 lần hoặc hơn nữa so với giá bồi hoàn) và chia nhau bỏ túi số tiền sai biệt. Theo Báo cáo của Thanh tra Chính phủ và Văn phòng Ban Chỉ đạo Trung ương về Phòng Chống Tham Nhũng năm 2012, tham nhũng trong lĩnh vực đất đai được xếp hạng hai, chỉ sau lĩnh vực giao thông vận tải.¹

Việc cưỡng chiếm này thường xảy ra tại các vùng đất phì nhiêu được bồi đắp qua nhiều thế hệ nông dân và đã gây những thiệt hại quá lớn lao cho giới nông dân thấp cổ bé miệng, không biết cậy nhờ kêu cứu vào đâu. Sự tham nhũng và bất công trong việc quản lý đất đai này góp phần không ít tạo nên hố ngăn cách giàu nghèo trong xã hội càng ngày càng lớn hơn. Người giàu càng giàu thêm, và người nghèo càng nghèo đi. Trong những năm vừa qua con số cán bộ nhà nước và con buôn đầu cơ đất đai móc ngoặc với cán bộ bỗng dưng trở thành tỷ phú, gia tăng

một cách bất ngờ. Tệ trạng này đã xảy ra từ lâu, tuy nhiên trong những năm gần đây càng ngày càng trở nên phổ biến và tồi tệ hơn.

Việc tước đoạt quyền sở hữu của người dân đã và đang gây ra nhiều hậu quả nghiêm trọng tác hại đến cuộc sống của người dân Việt Nam.

Ngoài việc làm tăng thêm đội quân thất nghiệp trong nước và tạo ra hàng triệu “dân oan”, chính sách tước đoạt quyền sở hữu đất đai của người dân đã và đang đẩy “dân oan” vào đường cùng với cuộc sống vô cùng khốn khổ. Nhiều người mất nhà cửa, ruộng đất đã trở thành vô gia cư. Những “dân oan” vô gia cư tiếp tục đi khiếu kiện một cách vô vọng từ năm này qua năm khác. Theo báo cáo của chính phủ, trong năm 2012 số khiếu nại trong lĩnh vực đất đai, bao gồm khiếu nại việc thu hồi đất, bồi thường giải phóng mặt bằng thực hiện dự án; khiếu nại tranh chấp đất đai; khiếu nại đòi lại đất cũ... chiếm 74,7% tổng số đơn khiếu nại.²

Hình ảnh hàng ngàn dân oan không biết tựa vào đâu lũ lượt kéo nhau về tận Hà Nội, Sài Gòn và các thị trấn lớn trên toàn quốc để đòi hỏi bồi thường đất bị cưỡng chiếm để phục vụ “mục đích phát triển” càng ngày càng trở thành quen thuộc tại VN. Họ phải ăn dầm nằm dề xung quanh các công sở như Quốc Hội tại Hà Nội, hoặc các cơ quan chính quyền địa phương, để tố cáo tham nhũng và bắt công xảy ra cho họ, những người dân “thân cô thế cô”, và đòi hỏi bồi thường thỏa đáng. Họ sống rất cơ cực ở vườn hoa Mai Xuân Thuởng hoặc vườn hoa Lý Tự Trọng gần Hồ Tây ở Hà Nội trong cảnh màn trời chiếu đất, ngày mưa rét cũng như ngày nóng nực, chịu đói chịu khát chỉ để tiếp tục

Được hỗ trợ với xe ủi, hàng ngàn công an, lính, và an ninh không sắc phục tiến chiếm đất của dân oan tại Văn Giang ngày 24-4-2012 .

Hình lấy từ Youtube 123xuongduong

khieu kiện đòi công lý.

Cần nhấn mạnh ở đây rằng trong những vụ chính quyền cưỡng chế tước đoạt đất đai bằng bạo lực như vậy thường thì công an, cảnh sát mặc sức đánh đập gây thương tích cho nhiều người dân, thậm chí nhiều khi đã gây tử vong cho “dân oan”, như ở Trảng Bom, Đồng Nai (năm 2008), ở Tĩnh Gia, Thanh Hóa (năm 2010), hoặc đã khiến cho người dân tự sát vì quá uất ức, như đã xảy ra ở Sơn Trà, Đà Nẵng (năm 2011), ở Thăng Bình, Quảng Nam (năm 2012), ở Cần Thơ (năm 2012). Có những hành động man rợ không thể nào tưởng tượng nổi, như đánh người đến chết, tấn công vào đám tang, đánh đập người đi đưa tang và tang chủ, cướp quan tài!³

Cũng cần nói thêm rằng, từ nhiều năm qua, nhà cầm quyền VN đã trắng trợn cướp đoạt đất đai của các tổ chức tôn giáo trong nước: Thiên Chúa giáo, Phật giáo, Tin Lành, Cao Đài và Phật giáo Hòa Hảo. Gần đây nhất, việc ngang nhiên đập phá nhà thờ và tu viện Camelo của Tổng giáo phận Hà Nội vào tháng giêng 2013,⁴ và phiên tòa xử án nặng nề “Hội đồng công luật công án Bia Sơn” tại tỉnh Phú yên ngày 04-02-2013 về tội “hoạt động nhằm lật đổ chính quyền nhân dân”⁵ thực chất chỉ là những vụ cướp đoạt tài sản của các tổ chức tôn giáo.

Trong lúc đó những người có thiện chí muốn

giúp đỡ dân oan khiếu nại, thì lại bị chính quyền đàn áp thẳng tay và cầm tù. Đó là trường hợp của những nhà hoạt động cho quyền lợi của dân oan như Hồ Thị Bích Khương ở Nghệ An, bị kết án 5 năm tù giam ngày 29-12-2011; nhà tranh đấu cho dân oan Lê Thanh Tùng bị tòa án nhân dân thành phố Hà Nội xử 5 năm tù giam ngày 10-8-2012; ba nhà hoạt động bảo vệ quyền lợi nông dân là ông Nguyễn Kim Nhân, Đỗ Văn Hoa và Đinh Văn Nhượng bị tòa án Bắc Giang

Vụ 1. Cưỡng Chế Đất Tại Huyện Tiên Lãng, Thành Phố Hải Phòng Tháng Giêng 2012 ⁶

Từ năm 1993, chính quyền huyện Tiên Lãng, thành phố Hải Phòng đã giao cho hai gia đình ông Đoàn Văn Vươn ở Cống Rộc, xã Vinh Quang 21 mẫu đất bãi biển trong số đó có 19,3 mẫu khu đầm ven biển với thời hạn sử dụng 14 năm. Khu đầm hoang này, chưa được khai phá cho nên ông Vươn cùng với em và cả gia đình đã phải tốn rất nhiều công sức và tiền của

để đắp đập ngăn nước biển tràn vào. Sau nhiều lần thất bại, cuối cùng con đập đã đứng vững, hai anh em làm các công trình để nuôi thủy sản. Vài năm gần đây, họ bắt đầu có được thu nhập để trả dần món nợ vay ngân hàng. Bọn quan chức tham nhũng trong chính quyền bèn rắp tâm cướp đoạt thành quả lao động vất vả của hai anh em ông Vươn. Hồi tháng 04.2008, chính quyền ra lệnh thu hồi 19,3 mẫu khu đầm của ông Vươn, mặc dù chưa hết hạn sử dụng. Ông Vươn và em trai không đồng ý, đến tháng 04.2009, chính quyền vẫn một mực bắt phải trả lại, hai anh em phản đối. Ngày 05-01-2012, chính quyền huyện Tiên Lãng

và thành phố Hải Phòng đã đưa hàng trăm công an, cảnh sát, bộ đội đến cưỡng chế khu đầm 19,3 mẫu của ông Đoàn Văn Vươn. Ông Vươn và em trai đã quyết liệt chống cự, họ đã dùng súng hoa cải bắn lại làm mấy cảnh sát và người lính bị thương. Hai anh em ông Vươn đã bị bắt ngay, nhà cửa và của cải của họ bị đốt đập phá sạch, vợ con họ trở thành vô gia cư. Đến nay hai anh em ông Vươn vẫn còn bị giam giữ để chờ ngày xử án về tội chống người thi hành công vụ và âm mưu giết người. Hai anh em ông Vươn vẫn tiếp tục khiếu nại. Vụ này gây chấn động lớn trong dư luận xã hội, dân chúng bênh vực anh em ông Vươn.

Nhà của Ông Đoàn Văn Vươn bị ủi sập bởi chính quyền Huyện Tiên Lãng ngày 5-1-2012. Hình Photo danviet.vn

xử từ 4 đến 5.5 năm tù giam ngày 16-7-2012. Cả 5 người này đều bị xử cùng với tội danh “tuyên truyền chống nhà nước CHXHCN Việt Nam” (Điều 88 Bộ Hình luật). Cụ bà Lê Hiền Đức, một người tranh đấu tích cực cho dân oan và từng đoạt Giải thưởng Liêm chính năm 2007 của Tổ chức Minh bạch Quốc tế đã bị công an hành hung gây thương tích ngày 1-6-2012.

Trong năm 2012 đã xảy ra những vụ cưỡng chế đất rất nghiêm trọng, nhà cầm quyền đã huy động hàng trăm, có khi hàng ngàn công an, cảnh sát cơ động, bộ đội, dân phòng đến các làng đánh đập rất tàn bạo nông dân để tước đoạt hàng trăm mẫu đất đai của họ. Sau đây là một vài vụ điển hình:

Vụ 2. Cường Chế Đất Tại Huyện Văn Giang, Tỉnh Hưng Yên Tháng Tư 2012⁷

Tiếp đó, hồi tháng 04.2012, chính quyền huyện Văn Giang, tỉnh Hưng Yên ra lệnh cưỡng chế thu hồi đất trên 500 mẫu của khoảng 4000 hộ dân để làm dự án khu đô thị-thương mại-du lịch Ecopark của công ty Đầu tư Bất động sản Việt Hưng. Người dân được đền bù 43000 đồng một mét vuông, một mức giá mà họ cho là quá rẻ mạt, quá bất công nên 1800 hộ ở ba xã Xuân Quan, Phụng Công, Cửu Cao kiên quyết phản đối không chịu nhận tiền đền bù. Thế là sáng sớm ngày 24-04-2012, chính quyền huyện Văn Giang và tỉnh Hưng Yên đã huy động một lực lượng hùng hậu đến 2000 ngàn công an, cảnh sát cơ động xông vào xã Phụng Công, xã Xuân Quan chặn đứng các ngã vào cánh đồng, rồi bắt giữ và đánh đập một số người canh phòng trên đồng ruộng của họ. Nông dân ở các nơi khác đổ xô đến yểm trợ bà con bị tấn công thì công an, cảnh sát đánh đập họ rất dã man, nhiều người bị thương, máu me đầm đìa, có người chết ngất vì bị xịt hơi cay vào mũi. Cuối cùng những người dân tay không đã bị đẩy lùi trước lực lượng cưỡng chế hùng hậu của chính quyền CS. Công an đã bắt 20 người dân (trong số đó có một phụ nữ con còn bú). Sau khi cướp đất rồi, cho đến nay nhiều người dân trong xã vẫn còn bị công ty Việt Hưng cho bọn tay chân côn đồ đánh đập và khủng bố tinh thần dân chúng.

Vụ 3. Cường Chế Đất Ở Huyện Vụ Bản, Tỉnh Nam Định Tháng Năm 2012⁸

Từ cuối năm 2007, chính quyền huyện Vụ Bản, tỉnh Nam Định đã muốn lấy 165 mẫu đất của dân ba xã Liên Minh, Liên Bảo và Kim Thái thuộc huyện Vụ Bản để bán cho Tập đoàn Dệt may Việt Nam thực hiện dự án khu công nghiệp Bảo Minh. Nhưng những người có đất bị thu hồi không chấp nhận mức đền bù quá thấp, 120 hộ đã phản đối, không chịu nhận tiền đền bù và kiên quyết giữ đất mặc dù bị chính quyền

đọa nạt, o ép đủ điều. Ngày 09-05-2012, chính quyền huyện Vụ Bản, tỉnh Nam Định đã huy động gần 300 công an, cảnh sát cơ động và dân phòng đến cưỡng chế chiếm đoạt khu đất 165 mẫu tây và đánh đập dân chúng rất tàn nhẫn, có chị phụ nữ bị đánh chết ngất rồi kéo lê vút trên đường. Công an bắt 5 người dân, rồi cướp trên 165 mẫu đất của dân ba xã nói trên.⁹

Vụ 4. Khóa Thân Để Chống Cường Chế Thu Hồi Đất Tại Quận Cái Răng, Tỉnh Cần Thơ Tháng Năm 2012¹⁰

Ngày 22-05-2012, chính quyền quận Cái Răng, tỉnh Cần Thơ đã ra lệnh cưỡng chế thu hồi lô đất của gia đình bà Phạm Thị Lài. Gia đình bà không đồng ý mức giá bồi hoàn, nên đã khiếu nại nhiều lần ở nhiều cấp chính quyền từ năm 2002 mà không được giải quyết. Ông chồng bà quá uất ức đã uống thuốc trừ sâu tự tử may được cứu chữa đang nằm bệnh viện. Thế mà chính quyền vẫn đưa lực lượng cưỡng chế đến bắt hai mẹ con bà Lài để chiếm đất của gia đình bà. Không có cách gì chống cự khác, bà và con gái bà là Hồ Nguyên Thủy bèn khóa thân ra để chống lại bọn người đến cưỡng chế, nhưng chúng vẫn lôi hai mẹ con đi xênh xệch trên mặt đất để chiếm cho kỳ được lô đất của gia đình bà... Mía mai nhất là sau đó, ngày 19.06, Ủy ban Nhân dân quận Cái Răng đã buộc tội bà Phạm Thị Lài cản trở thi công khu dân cư lô 49 thuộc khu đô thị mới Nam Cần Thơ và quyết định xử phạt hộ bà Lài 1,5 triệu đồng về tội cản trở hoạt động bình thường của cơ quan, tổ chức và còn phạt thêm 80 nghìn đồng nữa vì tội không mặc quần áo vi phạm thuần phong mỹ tục!¹¹

Vụ 5. Cường Chế Đất Đông Triều, Tỉnh Quảng Ninh Tháng Mười Hai Năm 2012¹²

Tỉnh Quảng Ninh và huyện Đông Triều đã có kế hoạch nâng cấp khu vực Đông Triều lên làm thị

xã vào năm 2015. Tuy nhiên, trong quá trình bồi thường đất bị thu hồi, nhiều người dân cho rằng tiền bồi thường quá thấp, chưa tới 40 nghìn đồng một mét vuông, “chỉ được một bát phở” nên người dân không chịu di dời. Theo quyết định cưỡng chế, hết ngày 23 tháng 12 chính quyền sẽ tổ chức cưỡng chế; vì thế ngày 21-12-2012 cả nghìn người kéo đến vây kín khu vực đối diện dự án khu đô thị Kim Sơn. Nhiều người mang theo quan tài, nằm lãn ra đường ngăn trở giao thông, gây nghẹt Quốc lộ 18A. Chính quyền huyện Đông Triều đã tổ chức lực lượng tháo gỡ các khẩu hiệu phản đối và lều bạt do người biểu tình dựng lên. Vì người dân tiếp tục kéo đến ngày càng đông nên khoảng 12 giờ lực lượng an ninh được điều đến, tạo nên xung đột với người biểu tình. Vụ xung đột lên cao vào khoảng 17 giờ khi nhiều người dân dùng gỗ, đá tấn công lực lượng an ninh. Phải đến 19 giờ tối đám đông mới được giải tán. Trong lúc xảy ra ẩu đả giữa chính quyền và người dân, một số người dân đã bị bắt giữ.

Bà Hà Thị Nhung, 76 tuổi, dân oan đi khiếu kiện, chết khi biểu tình đòi đất tại vườn hoa Lý Tự Trọng ngày 12-11-2012.
Hình Dân Làm báo

CHÚ THÍCH

¹ Pháp Luật, “Bổn lĩnh vực “trụ hạng” về mức độ tham nhũng,” <http://phapluattp.vn/2012112011593262p0c1013/bon-linh-vuc-tru-hang-ve-muc-do-tham-nhung.htm> (Truy cập 11-1-2013)

² VnEconomy, “Gần 80% vụ khiếu nại đến từ lĩnh vực nhà đất,” <http://www.tinmoi.vn/gan-80-vu-khieu-nai-tu-linh-vuc-nha-dat-111083672.html> (Truy cập 11-1-2013)

³ Youtube, “Dùng côn đồ cưỡng chế làm chết người tại Hà Đông,” http://www.youtube.com/watch?v=2Q-5kyQzj_E&feature=related (Truy cập 9-1-2013)

⁴ Tổng Giáo Phận Hà Nội, “Thông báo (số 3): Về việc Sở Y tế Hà Nội tiếp tục phá dỡ Tu viện kín Camêlô - 72 phố Nguyễn Thái Học,” <http://tonggiaophanhanoi.org/thong-bao/tong-giao-phan/4796-thong-bao-so-3-ve-vec-so-y-te-ha-noi-tiep-tuc-pha-do-tu-vien-kin-camelo-72-pho-nguyen-thai-hoc> (Truy cập 14-1-2013)

⁵ RFI, “Công án Bia Sơn là một vụ án ‘tạo dựng’,” <http://www.viet.rfi.fr/node/78230> (Truy cập 15-2-2013)

⁶ Việt Sử Ký, “Tư liệu về vụ Đoàn Văn Vươn,” <http://vietsuky.wordpress.com/doan-van-vuon/> (Truy cập 12-2-2013)

⁷ BBC Vietnamese Online, “Vụ Văn Giang: Chính quyền cưỡng chế,” http://www.bbc.co.uk/vietnamese/vietnam/2012/04/120424_van_giang_showdown.shtml (Truy cập 9-2-2013)

⁸ RFI, “Nam Định: chính quyền sử dụng vũ lực cưỡng chế đất của dân,” http://www.rfa.org/vietnamese/in_depth/another-land-seizure-in-nam-dinh-05092012055603.html (Truy cập 21-1-2013)

⁹ Radio France International, “Cưỡng chế đất đai tại Vụ Bản, Nam Định: 5 người dân bị bắt,” <http://www.viet.rfi.fr/viet-nam/20120509-cuong-che-dat-dai-tai-vu-ban-nam-dinh-5-nguoi-dan-bi-bat> (Truy cập 19-1-2013)

¹⁰ Người Việt Online, “Cần Thơ: Hai mẹ con khóa thân để chống cưỡng chế đất,” <http://www.nguoi-viet.com/absolutenm2/templates/viewarticlesNVO.aspx?articleid=149387&> (Truy cập 12-1-2013)

¹¹ Tuổi Trẻ Online, “Khỏa thân cản trở thi công: phạt 1.580.000 đồng,” <http://tuoitre.vn/Chinh-tri-xa-hoi/Phap-luat/497689/Khoa-than-can-tro-thi-cong%C2%A0phat-1580000-dong.html> (Truy cập 13-1-2013)

¹² GO.VN, “Cả nghìn người kéo đến vây kín khu vực đối diện dự án khu đô thị Kim Sơn, huyện Đông Triều,” <http://news.go.vn/xa-hoi/tin-1082639/quang-ninh-hang-tram-nguoi-tan-cong-ca.htm> (Truy cập 10-1-2013)

VII

QUYỀN LAO ĐỘNG BỊ VI PHẠM

Mặc dù đã là thành viên của Tổ chức Lao động Quốc tế (TCLĐQT) từ năm 1980, và đã phê chuẩn hầu hết các công ước quốc tế về lao động của TCLĐQT,¹ VN vẫn tiếp tục vi phạm quyền của người lao động trong năm 2012 trên bình diện pháp luật và nhất là trong thực tế, đặc biệt trong lãnh vực quyền thành lập nghiệp đoàn và quyền đình công.

1. Vi Phạm Quyền Của Công Nhân Trong Luật Lệ Lao Động

Hiến Pháp 1992 đã tước bỏ quyền công đoàn của người lao động khi trao độc quyền thành lập công đoàn cho một tổ chức ngoại vi của ĐCSVN là Tổng Liên Đoàn Lao Động Việt Nam (TLĐLĐVN).² Trước đòi hỏi chính đáng của công nhân được biểu hiện qua số lượng đình công kỷ lục trong năm 2011,³ và nhất là trước áp lực của thế giới sau khi được thu nhận vào Tổ chức Thương mại Thế giới (WTO), năm 2012 VN đã tu chính Luật Lao động 1994 và Luật Công đoàn 1990. Luật Công đoàn năm 2012 có hiệu lực từ ngày 1-1-2013, và Luật Lao động có hiệu lực kể từ ngày 1-5-2013.

Tuy đã được tu chính, cả hai bộ luật bộ luật này vẫn giữ nguyên vị thế và chức năng của công đoàn như là một tổ chức ngoại vi của ĐCSVN.⁴ Việc thành lập các tổ chức công nhân ngoài TLĐLĐVN là vi phạm pháp luật. Luật

Lao Động 2012 cũng dự liệu những điều kiện hạn chế để vô hiệu hóa quyền đình công của công nhân. Điều 210 quy định muốn cuộc đình công hợp pháp thì phải “do Ban chấp hành công đoàn cơ sở tổ chức và lãnh đạo.” Tuy nhiên thực tế thì chưa bao giờ TLĐLĐVN tổ chức đình công.⁵ Điều 213 quy định, “Khi có trên 50% số người được lấy ý kiến đồng ý với phương án của Ban chấp hành công đoàn đưa ra thì Ban chấp hành công đoàn ra quyết định đình công bằng văn bản.” Tuy nhiên, trong thực tế không ai có thể tổ chức cuộc biểu quyết, và không ai có thể đi vòng công ty để lấy chữ ký, vì làm vậy là sẽ bị bắt giam. Chính ông Mai Đức Chính, Phó Chủ tịch TLĐLĐVN cũng phải thừa nhận rằng những điều kiện này rất khó khả thi.⁶ Điều 215 dự trù những trường hợp đình công bị coi là bất hợp pháp khi tiến hành tại doanh nghiệp không được đình công thuộc danh mục do Chính phủ quy định.

Nghị Định Chính Phủ 122/2007/NĐ-CP chi tiết hóa các trường hợp đó trong danh sách bao gồm những kỹ nghệ hoặc những công ty liên hệ đến “quyền lợi quốc gia.” Danh sách này không những chỉ có hàng không, xe lửa, mà còn có cả những công ty môi trường, công ty cấp thoát nước, và công ty hoạch định đô thị. Mẫu số chung của các kỹ nghệ và công ty này là có chủ là ĐCSVN hoặc viên chức đảng.

Trong cuộc thương thảo hiện nay về Thỏa Ước Mậu Dịch Xuyên Thái Bình Dương (TransPacific Partnership Free Trade Agreement), nhà nước CSVN luôn tìm cách chống lại điều khoản cho phép có nghiệp đoàn độc lập do Hoa Kỳ đưa ra; mặc dù điều khoản này được sự hỗ trợ của Tổ chức Công đoàn thế giới - ITUC và 7 tổ chức công đoàn lớn ở các nước thành viên TPP.⁷

Liên hệ đến giới hạn tuổi lao động, mặc dù đã tham gia Công ước 138 về tuổi tối thiểu được đi làm việc, và Công ước 182 về nghiêm cấm và hành động khẩn cấp xoá bỏ các hình thức lao động trẻ em tồi tệ nhất, Luật Lao Động 2012 cho phép các chủ nhân có quyền mướn trẻ em

ngay cả dưới 15 tuổi,⁸ miễn sao các công việc đó không nằm trong danh mục do BLĐ-TB&XH quy định.⁹

2. Vi Phạm Quyền Lao Động Trong Thực Tế Sinh Hoạt

Ngoài việc tìm cách nghiêm cấm việc hình thành các công đoàn độc lập và ngăn chặn mọi cuộc đình công bằng pháp chế, trong năm 2012 VN đã vi phạm quyền của người lao động bằng nhiều cách khác, nổi bật nhất là

- Người lao động tiếp tục bị bóc lột
- Nhà nước tiếp tục chính sách lao động cưỡng bách
- Nhà nước tiếp tục chính sách xuất khẩu lao động bằng mọi giá.
- Người đấu tranh cho quyền của người lao động tiếp tục bị đàn áp

A. Người Lao Động Tiếp Tục Bị Bóc Lột

Số lượng các vụ đình công tự phát trong năm 2012 giảm bớt đáng kể so với năm 2011 nhưng quy mô lại lớn hơn; nhiều vụ có từ 500 đến 1.000 người tham gia.¹⁰ Theo nhận xét của nhiều nhà quan sát, việc giảm sút số vụ đình công trong năm 2012 so với năm trước không phải vì công nhân thỏa mãn hơn với công việc hoặc sự đổi xử của chủ nhân, nhưng chính là vì tình hình kinh tế khó khăn, có được việc làm là may mắn, công nhân không có chọn lựa nào khác hơn.¹¹ Cũng như những năm trước, nguyên nhân cơ bản dẫn đến đình công là do các chủ xí nghiệp không thực hiện đầy đủ trách nhiệm xã hội đối với công nhân, bao gồm vấn đề tiền lương, tiền thưởng, giờ làm việc, giờ nghỉ, an toàn vệ sinh lao động v.v. Theo Ông Mai Đức Chính, Phó Chủ tịch TLĐLĐVN thì “Qua nghiên cứu, có 80% cuộc đình công là đòi tăng lương, 20% đòi giảm tăng ca, tăng bữa ăn, phụ cấp. Tính ra, một

công nhân ở Hà Nội, với mức lương 2,5 triệu đồng/tháng, trừ tiền thuê nhà, tiền điện, nước... họ sẽ không đủ sống.”¹²

Không những chỉ lo cho đồng lương không đủ sống, hàng ngày người lao động còn phải á ngại về sự an toàn của bữa cơm trưa tại xưởng làm. Việc công nhân ngộ độc thực phẩm tập thể tại các xí nghiệp đã trở thành mối lo ngại thường trực của bản thân người lao động và gia đình. Báo chí đã nói đến hàng ngàn trường hợp như vậy trong năm 2012.¹³ Trong vụ ngộ độc thực phẩm tại Công ty Hansoll Vina ở tỉnh Bình Dương vào tháng 9/2012 có đến cả ngàn công nhân lâm nạn.¹⁴

Đã thế, người công nhân phải làm việc trong những điều kiện thiếu an toàn. Theo báo cáo của Cục An toàn Lao động thuộc BLĐ-TB&XH, trong năm 2012, số vụ tai nạn lao động và số nạn nhân được thống kê đều tăng so với năm 2011. Cụ thể, năm 2012 đã xảy ra 6.777 vụ tai nạn lao động làm 606 người chết, 6.361 người bị thương. So với năm trước, số tai nạn tăng 881 vụ, số nạn nhân tăng 813 người, số vụ có người chết tăng 48 vụ, số người chết tăng 32 người, số người bị thương nặng tăng 156.¹⁵ Cũng cần lưu ý đến những trường hợp “trốn” báo cáo tai nạn mà theo ông Cục trưởng Cục An toàn Lao động lên tới gần 95% doanh nghiệp.¹⁶ Về lý do số tai nạn lao động tăng, chính Bộ trưởng BLĐ-TB&XH cũng phải thừa nhận rằng, “nguyên nhân tai nạn lao động cao trước hết là do chủ sử dụng lao động chưa thực hiện đầy đủ trách nhiệm của mình trong các phương án để bảo vệ điều kiện lao động, đảm bảo an toàn.”¹⁷

Trong năm 2012, các vụ đình công lên cao điềm vào những tháng gần Tết vì liên hệ đến việc chủ nhân không trả lại món tiền vay được mệnh danh là “tiền thưởng Tết.”¹⁸ Thật ra đây là một kỹ thuật bóc lột của giới chủ nhân. Mỗi tháng họ giữ lại 1/12 tiền lương, dùng số tiền rất lớn này như một món nợ không tính tiền lời, rồi ngay trước Tết thì trả lại món nợ này, chủ gọi việc trả món nợ đó là cho “tiền thưởng Tết”, hoặc

văn vẽ hơn, là “lương tháng thứ 13.” Một số chủ không trả nợ vào tháng gần Tết tạo nên làn sóng đình công. Một điểm đáng chú ý là nếu ai nghỉ việc trước Tết thì mất trọn gói số tiền chủ “mượn” của mình. Để đánh giá con số này, thử tính: Nếu một công ty có 1.000 người nghỉ việc trong năm, và trong năm đó trung bình mỗi người làm nửa năm trước khi nghỉ, thì công ty đã không những được công nhân cho vay không lời mà còn bỏ túi số tiền tương đương với tiền lương trong 1 năm của 500 người.

Trẻ em lao động trong một xưởng sản xuất lậu tại Việt nam
 Hình từ <http://forum.wnewsj.com/index.php?topic=8724.0>

B. Nhà Nước Tiếp Tục Chính Sách Lao Động Cường Bức

Có thể nói mà không sợ sai lầm rằng tất cả trại tù và các trại tập trung cải huấn, và ngay cả một số trung tâm giáo dục lao động xã hội ở VN đều là trại lao động khổ sai. Trong năm 2011, tệ nạn lao động cưỡng bức tại VN đã được dư luận thế giới chú ý qua bản phúc trình của Tổ chức Theo dõi Nhân quyền (Human Rights Watch) với tựa đề “Quần đảo Cai nghiện: Lao động cưỡng bức và các hình thức lạm dụng khác trong các trung tâm cai nghiện ma túy ở miền nam VN,”¹⁹ (*The Rehab Archipelago: Forced Labor and Other Abuses in Drug Detention*). Bản phúc trình đã vạch rõ mặt thật của những trại tập trung mang mỹ từ “trung tâm cai nghiện” mà bản chất là những trại tập trung lao động cưỡng bức những người nghiện ma túy với mục đích kiếm lời. Theo báo cáo của BLĐ-TB&XH, trong năm 2012 cả nước có 121 trung tâm chữa bệnh giáo dục lao động xã hội và 20 trung tâm quản lý sau cai do Nhà nước quản lý, hiện đang quản lý và tổ chức cai nghiện cho 37.605 người.²⁰

Tháng 7 năm 2012, tổ chức HRW lại đưa ra một báo cáo mới với tựa đề “Tra tấn nhân danh

trị liệu: Vi phạm nhân quyền tại VN, Trung Quốc, cam Bốt, và Lào” (*Torture in the Name of Treatment: Human Rights Abuses in Vietnam, China, Cambodia, and Lao PDR*). Theo tài liệu này thì điều mà các chính quyền liên hệ gọi là lao động trị liệu (labor therapy) thực chất chỉ là lao động cưỡng bức.²¹ Hiệp Hội Nhân quyền Quốc tế (IGFM) có trụ sở ở Đức trong tháng 7/2012 đã khởi động chiến dịch tẩy chay sản phẩm hạt điều do các trại lao động cưỡng bức tại VN.²² Theo báo cáo của IGFM thì trại giam Z30A Xuân Lộc, tỉnh Đồng Nai ở miền Nam VN, với khoảng 7.000 tù nhân là nơi sản xuất chính của công ty xuất khẩu hạt điều Bình Thanh. Công ty này thuộc sở hữu của Quân đội VN. Một số cựu tù nhân chính trị đã cho IGFM biết họ bị ép làm việc mỗi ngày lên đến 32 kg hạt điều hạng B. Nếu từ chối làm việc hay không đạt mục tiêu sản xuất, thì họ bị đưa vào biệt giam.

Ngày 2-2-2012, anh Vũ Văn Tĩnh, một học viên Pháp luân Công ở Sài Gòn bị bắt đưa vào trại Bảo trợ Xã hội Chánh Phú Hoà, thuộc huyện Bến Cát, Bình Dương. Theo lời của anh Tĩnh tường thuật với một số bạn bè vào thăm thì anh phải làm việc 17 giờ một ngày, luôn có người canh giữ và “về hình thức thì đó là một trại bảo

trợ, nhưng bên trong lại nhốt người. Họ chẳng bảo trợ gì cả mà chỉ cưỡng bức người ta lao động.”²³

Một khía cạnh khác của lao động cưỡng bức là tình trạng trẻ em bị ngược đãi và bị bắt làm việc trong những điều kiện nguy hiểm. Cho dù nhà nước, với sự trợ giúp của các cơ quan bảo vệ thiếu nhi quốc tế, đã có tham vọng đưa ra dự án chấm dứt tệ trạng trẻ em lao động trong vòng 4 năm (2010-2015),²⁴ hàng triệu thiếu nhi vẫn còn phải làm việc để gia tăng lợi tức cho gia đình. Một số vừa làm vừa tiếp tục đến trường, số lớn hơn ở nông thôn không còn biết đến sách vở là gì. Các em phải làm việc cực nhọc như đũa ở cho nhà giàu, buôn thúng bán bưng tại các nơi công cộng, bán vé số, đánh giày. Tuy nhiên cũng có em phải làm việc trong những cơ xưởng sản xuất thủ công hay may mặc. Vào tháng 9 năm 2012 chính quyền Hoa Kỳ đã thêm tên VN vào danh sách 74 quốc gia có những trẻ em có khi chỉ được 5 tuổi đã phải bị lạm dụng trong lao động cưỡng bức hay buôn người. Theo tài liệu này hai lãnh vực nghề nghiệp sử dụng trẻ em tại VN là may mặc và làm gạch.²⁵

C. Nhà Nước Tiếp Tục Chính Sách Xuất Khẩu Lao Động Sai Lầm

Có khoảng nửa triệu người lao động được nhà nước đưa đi lao động ở ngoại quốc như Mã Lai, Đài Loan, các nước Trung Đông. Nhiều người trong số họ là nạn nhân của việc buôn người, bị bóc lột bởi các công ty môi giới mà chủ là cơ quan nhà nước hoặc các viên chức của họ. Thông thường thì các công ty môi giới này tìm đến những làng nghèo khổ, hứa hẹn rằng sẽ được hợp đồng lao động tốt, rồi khi đưa họ đến phi trường ngoại quốc thì tịch thu hộ chiếu rồi giao cho chủ. Khi người lao động biết được rằng các điều khoản về lương cao là nói láo thì đã muộn, không có hộ chiếu và không có tiền để

*“Em là một người nô lệ” - Công nhân nghề may ở hãng Vinastar tại Nga.
Hình BBC*

quay về được. Các bản hợp đồng giữa công ty môi giới và người lao động có điều khoản là khi đi tới nơi thì người lao động “không được gia nhập công đoàn” và “không được đình công.” [Chúng tôi có thể cung cấp bản sao của hợp đồng lao động nếu được yêu cầu]. Một phần không nhỏ những nạn nhân này đã trở thành con mồi cho nạn buôn người. [Xem thêm ở phần Nạn Buôn Người trong báo cáo này]

D. Người Đấu Tranh Cho Quyền Của Người Lao Động Tiếp Tục Bị Đàn Áp

Song song với việc độc quyền tổ chức nghiệp đoàn, ngăn cấm đình công, nhà nước thẳng tay đàn áp những cá nhân và phong trào đấu tranh cho quyền lợi người lao động và quyền thành lập công đoàn độc lập. Kể từ năm 2006, đồng thời với các cuộc đình công nhiều nơi trên cả nước, đặc biệt là các tỉnh Miền Nam, một số cá nhân đã liên kết với nhau đòi hỏi chính quyền cải thiện cuộc sống của người lao động và nhất là đòi hỏi quyền thành lập công đoàn không thuộc nhà nước như đã được quy định bởi Luật Quốc Tế Nhân Quyền, và phù hợp với các tiêu chuẩn luật lao động quốc tế. Một số người đấu tranh cho quyền lợi của người lao động hàng đầu vẫn

còn bị giam tù như ông Nguyễn Hoàng Quốc Hùng (9 năm tù giam), ông Đoàn Huy Chương và cô Đỗ Thị Minh Hạnh (7 năm tù giam). Thân nhân của những tù nhân lương tâm trên thông báo rằng cô Đỗ Thị Minh Hạnh bị công an đánh vào mặt nhiều lần nên bị điếc tai; và ông Đoàn Huy Chương bị công an đánh liệt 2 ngón tay. Họ phải ngủ dưới đất và cạnh tù nhân có bệnh AIDS hoặc bệnh truyền nhiễm nguy hiểm khác.

Trong năm 2012, số người tranh đấu cho quyền lao động bị bắt và kết án tù vẫn gia tăng, và tội danh mà nhà nước thường gán cho họ là “tuyên truyền chống phá nhà nước” hoặc “lợi dụng dân chủ.” như các trường hợp:

- Ông Phan Ngọc Tuấn bị kêu án tù 5 năm trong phiên xử phúc thẩm ngày 29-8-2012 vì rải truyền đơn tố cáo công ty Nam Thành quyt lương và tiền bảo hiểm sức khỏe của công nhân.²⁶
- Nhà tranh đấu cho dân oan Lê Thanh Tùng bị 5 năm tù qua phiên xử ngày 10-8-2012.²⁷
- Ba nhà hoạt động bảo vệ quyền lợi nông dân là ông Nguyễn Kim Nhân, Đỗ Văn Hoa và Đinh Văn Nhượng bị án 4 đến 5,5 năm ngày 16-7-2012.²⁸
- Bà Hồ Thị Bích Khương, một người tranh đấu cho ‘dân oan’, bị kêu án 5 năm trong phiên xử phúc thẩm ngày 30 tháng 5 năm 2012.²⁹

CHÚ THÍCH

1 VN đã phê chuẩn 22 Công ước của TCLĐQT, trong đó có 5 Công ước cơ bản (C.29 về lao động cưỡng bức hoặc bắt buộc, C.100 về trả công bình đẳng giữa lao động nam và nữ, C.111 về phân biệt đối xử trong việc làm và nghề nghiệp, C.138 về tuổi tối thiểu được đi làm việc, và C.182 về nghiêm cấm và hành động khẩn cấp xoá bỏ các hình thức lao động trẻ em tồi tệ nhất) (Nguồn: Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội, “Công ước của Tổ chức lao động quốc tế (ILO) Việt Nam đã phê chuẩn,” <http://www.molisa.gov.vn/news/detail/tabid/75/newsid/55722/seo/Cong-uoc-cua-To-chuc-lao-dong-quoc-te-ILO-Viet-Nam-da-phe-chuan/language/vi-VN/Default.aspx> (Truy cập 21-1-2013)

2 Điều 10 Hiến Pháp 1992: “Công đoàn là tổ chức chính trị - xã hội của giai cấp công nhân và của người lao động cùng với cơ quan Nhà nước, tổ chức kinh tế, tổ chức xã hội chăm lo và bảo vệ quyền lợi của cán bộ, công nhân, viên chức và những người lao động khác; tham gia quản lý Nhà nước và xã hội, tham gia kiểm tra, giám sát hoạt động của cơ quan Nhà nước, tổ chức kinh tế; giáo dục cán bộ, công nhân, viên chức và những người lao động khác xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.”

3 VOA, “Đình công tại Việt Nam tăng kỷ lục trong năm 2011,” <http://www.voatiengviet.com/content/vietnam-strike-01-12-2012-137172793/914048.html> (Truy cập 12-2-2013)

4 Điều 1 Luật Công đoàn 2012: “Công đoàn là tổ chức chính trị - xã hội rộng lớn của giai cấp công nhân và của người lao động, được thành lập trên cơ sở tự nguyện, là thành viên trong hệ thống chính trị của xã hội Việt Nam, dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam”

5 VnExpress.net, “Cán bộ công đoàn chưa dám tổ chức đình công,” <http://vnexpress.net/gl/xa-hoi/2006/07/3b9ebff9/> (Truy cập 12-2-2013)

6 Tiền Phong Online, “Cho phép đình công để bảo vệ công đoàn,” <http://www.tienphong.vn/Kinh-Te/574966/Cho-phep-dinh-cong-de-bao-ve-cong-doan-tp.html> (Truy cập 10-11-2012)

7 Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam, “Dự thảo Chương lao động trong đàm phán Hiệp định TPP - Thách thức lớn cho Việt Nam?” <http://trungtamwto.vn/tpp/du-thao-chuong-lao-dong-trong-dam-phan-hiep-dinh-tpp-thach-thuc-lon-cho-viet-nam> (Truy cập 14-2-2013)

8 Điều 163 Luật Lao động 2012: “Thời giờ làm việc của người lao động chưa thành niên từ đủ 15 tuổi đến dưới 18 tuổi không được quá 08 giờ trong 01 ngày và 40 giờ trong 01 tuần.

“Thời giờ làm việc của người dưới 15 tuổi không được quá 04 giờ trong 01 ngày và 20 giờ trong 01 tuần và không được sử dụng làm thêm giờ, làm việc vào ban đêm.”

9 Điều 164 Luật lao động 2012: “Người sử dụng lao động chỉ được sử dụng người từ đủ 13 tuổi đến dưới 15 tuổi làm các công việc nhẹ theo danh mục do Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội quy định.”

10 VnExpress.net, “200.000 người tại TPHCM có nguy cơ thất nghiệp,” <http://vnexpress.net/gl/xa-hoi/2013/01/200-000-nguoi-tai-tp-hcm-co-nguy-co-that-nghiep/> (Truy cập 25-1-2013)

11 Báo Tây Ninh Mobile, “Ngành Lao động - Thương binh

và Xã hội: Sẽ giải quyết việc làm cho 20.530 lao động,” <http://m.baotayninh.vn/newsdetails.aspx?newsid=43267> (Truy cập 21-12-2012)

12 Tiền Phong Online, “Cho phép đình công để bảo vệ công đoàn,” <http://www.tienphong.vn/Kinh-Te/574966/Cho-phep-dinh-cong-de-bao-ve-cong-doan-tp.html> (Truy cập 10-11-2012)

13 Lao Động, “Công nhân liên tục bị ngộ độc: Ai chịu trách nhiệm?” <http://laodong.com.vn/Cong-doan/Cong-nhan-lien-tuc-bi-ngo-doc-Ai-chiu-trach-nhiem/86101.bld> (Truy cập 12-1-2013)

14 Tuổi Trẻ Online, “Hàng ngàn công nhân Bình Dương ngộ độc thực phẩm,” <http://tuoitre.vn/chinh-tri-xa-hoi/513484/hang-ngan-cong-nhan-binh-duong-ngo-doc-thuc-pham.html> (Truy cập 12-1-2013)

15 Dân Trí, “Năm 2012 đã xảy ra gần 7 nghìn vụ tai nạn lao động, làm 606 người chết, hơn 6.300 người bị thương, gây thiệt hại về tài sản lên tới 11 tỷ đồng,” <http://dantri.com.vn/xa-hoi/gan-7000-vu-tai-nan-lao-dong-trong-nam-2012-701227.htm> (Truy cập 28-2-2013)

16 Ibid.

17 VnExpress.net, “Tai nạn lao động tăng do sử dụng máy móc lạc hậu,” <http://vnexpress.net/gl/xa-hoi/2012/12/tai-nan-lao-dong-tang-do-su-dung-may-moc-lac-hau/> (Truy cập 21-1-2013)

18 Việt Báo Online, “Đình Công Xây Ra Nhiều Nơi Vì Bớt Lương, Quên Tiền Tết; Tổng kết Sài Gòn 2012: Có 103 Trường Hợp Đình Công, Đa Số Vì Nợ Lương...” http://vietbao.com/D_1-2_2-282_4-202009/ (Truy cập 2-2-2013)

19 Human Rights Watch, *The Rehab Archipelago: Forced Labor and Other Abuses in Drug Detention*, Tháng 9 2011.

20 Lao Động, “Một năm tăng thêm gần 13.000 người nghiệp ma túy,” [http://laodong.com.vn/Xa-hoi/Mot-](http://laodong.com.vn/Xa-hoi/Mot-nam-tang-them-gan-13000-nguoi-nghien-ma-tuy/)

[nam-tang-them-gan-13000-nguoi-nghien-ma-tuy/82666.bld](http://laodong.com.vn/Xa-hoi/Mot-nam-tang-them-gan-13000-nguoi-nghien-ma-tuy/) (Truy cập 9-2-2013)

21 Human Rights Watch, *Torture in the Name of Treatment: Human Rights Abuses in Vietnam, China, Cambodia, and Lao PDR*. Tháng Bảy 2012.

22 IGFM, “Boycott gegen Blut-Cashewnüsse aus Vietnam - “Weiße Liste” deutscher Firmen,” <http://www.igfm.de/Vietnam-Boycott-gegen-Blut-Cashewnuesse.3211.0.htm> 1 (Truy cập 25-1-2013)

23 RFA, “Học viên Pháp luân Công bị cưỡng bức lao động?” http://www.rfa.org/vietnamese/in_depth/falungong-report-labor-abuse-02222012074817.html (Truy cập 17-1-2013)

24 Tạp chí Cộng Sản, “Về công tác bảo vệ và chăm sóc trẻ em,” <http://www.tapchicongsan.org.vn/Home/Nghiencuu-Traodoi/2009/766/Ve-cong-tac-bao-ve-va-cham-soc-tre-em.aspx> (Truy cập 11-2-2013)

25 United State Department of Labor, *2012 List of Goods Produced by Child or Forced Labor*, September 2012.

26 BBC, “Y án với ông Phan Ngọc Tuấn,” http://www.bbc.co.uk/vietnamese/vietnam/2012/08/120829_phanngoctuan_appeal.shtml (Truy cập 21-12-2012)

27 RFA, “Nhà dân chủ Lê Thanh Tùng bị tuyên án 5 năm tù giam,” http://www.rfa.org/vietnamese/in_depth/activgot-5years-08102012055837.html (Truy cập 21-12-2012)

28 FRI, “Bắc Giang: Y án với 3 người bị kết tội “tuyên truyền chống Nhà nước,” <http://www.viet.rfi.fr/vietnam/20121102-bac-giang-y-an-tu-doi-voi-ba-nguoi-bi-buoc-toi-tuyen-truyen-chong-nha-nuoc> (Truy cập 21-12-2012)

29 RFA, “Phiên phúc thẩm xử bà Hồ thị Bích Khương và mục sư Nguyễn Trung Tôn,” http://www.rfa.org/vietnamese/in_depth/appeal-court-kh-pastor-ton-05302012191022.html (Truy cập 21-12-2012)

Ba nhà tranh đấu cho quyền của người lao động: Đỗ Thị Minh Hạnh, Nguyễn Hoàng Quốc Hùng, và Đoàn Huy Chương đang còn bị ở tù. Hình danlambao

VIII

NẠN BUÔN BÁN NGƯỜI

Trong năm 2012, đồng thời với việc đưa vào áp dụng Luật Phòng, Chống Mua Bán Người, một hội nghị về phòng chống nạn buôn bán người của các nước tiểu vùng sông Mekong cũng đã được tổ chức tại Hà Nội vào tháng 2 với sự tham gia của 150 đại biểu đến từ 6 nước Việt Nam, Trung Quốc, Lào, Campuchia, Thái Lan, Myanmar. Nhiều quan chức nhà nước lạc quan rằng cùng với việc ký kết các hiệp định song phương giữa VN với Campuchia, Trung Quốc, và Thái Lan, các hoạt động nói trên của nhà nước sẽ kiềm chế sự gia tăng của tệ nạn buôn bán người.¹ Đến cuối năm, các tổng kết tình trạng buôn bán người không đưa đến kết luận lạc quan như vậy. Theo một ký sự trên báo Sài Gòn Giải Phóng thì Bộ Công an thừa nhận rằng, “nạn dụ dỗ, lừa gạt và buôn bán người qua biên giới đang gia tăng mạnh trở lại,” và hiện nay số vụ buôn bán người lại tăng lên 1,5 lần so với giai đoạn trước khi có Chương trình 130/CP,² còn tính theo số nạn nhân bị lừa gạt, mua bán thì tăng lên tới 3 lần.³

Nạn buôn người hiện nay tại VN xuất hiện dưới ba loại đối tượng nạn nhân chính: phụ nữ và trẻ em bị đưa đi làm “nô lệ tình dục” ở trong nước cũng như ở các nước láng giềng, các cô gái “đi làm cô dâu ở nước ngoài”, và công nhân được xuất khẩu hay bị bắt

cóc ra nước ngoài. Ngoài ra cũng cần phải ghi nhận khuynh hướng gia tăng của tệ nạn buôn bán trẻ sơ sinh, bán trẻ còn trong bào thai, và mua bán nội tạng.

1. Phụ Nữ Và Trẻ Em Bị Lừa Gạt Làm Nô Lệ Tình Dục

Buôn bán phụ nữ để sử dụng vào các hoạt động mại dâm là hình thức buôn người phổ biến ở nội địa cũng như xuyên quốc gia. Theo thống kê của chính quyền VN, trong năm 2012, cả nước phát hiện gần 500 vụ buôn người, hơn 800 đối tượng, lừa bán trên 850 nạn nhân.⁴ Đem đối chiếu với số nạn nhân năm 2011 và tổng số nạn nhân buôn người trong 7 năm (2005-2011)⁵ thì số lượng nạn nhân trong năm 2012 không sút giảm. Cũng cần lưu ý rằng những số liệu thống kê trên đây chỉ phản ánh một phần nhỏ những vụ buôn bán người trong thực tế không được khai báo hoặc cơ quan công lực không khám phá được. Trong một cuộc khảo sát khác

Quảng cáo trên Internet của Trung quốc : “Cô dâu VN 5.000 dollars, bảo đảm còn trinh, giao hàng trong vòng 90 ngày, nếu bỏ trốn trong vòng 1 năm sẽ được thay thế một cô khác miễn phí.

gần đây của công an các địa phương, hiện còn khoảng 22.000 phụ nữ và trẻ em vắng mặt lâu ngày không rõ lý do, trong số này nhiều phụ nữ, trẻ em nghi bị mua bán nhưng chưa có thông tin chính xác.⁶

Cũng như những năm trước, trong năm 2012 hướng phát triển của nạn buôn bán phụ nữ và trẻ em vẫn có chiều hướng tăng mạnh về biên giới phía Bắc với khoảng 65-70% trên tổng số bị đưa qua Trung Quốc. Tiếp đến là Campuchia với khoảng 10%; tuy nhiên, trong những năm gần đây đã xuất hiện nhiều đường dây buôn bán phụ nữ sang các nước Mã Lai, Thái Lan, Hồng Kông, Đại Hàn, Nga...⁷ Cũng theo báo cáo của chính quyền VN, trong năm 2012 Viện kiểm sát nhân dân các cấp đã truy tố tội mua bán người nhiều hơn năm 2011 (211 vụ với 453 bị can năm 2012 so với 105 vụ với 200 bị can năm 2011).⁸

Nguồn gốc chính và trực tiếp đưa đến nạn trẻ em và cô gái trẻ bị lừa gạt làm gái mãi dâm trong nước cũng như ngoài nước là sự nghèo túng gây nên bởi chính sách bất công xã hội của tư bản đồ. Tệ nạn buôn bán người phát triển mạnh từ ngày VN mở cửa thị trường kinh doanh theo lối chụp giựt, tạo điều kiện dễ dàng cho nạn tham nhũng trong hàng ngũ cán bộ nhà nước và bọn bất lương chạy theo những lối làm ăn bất chính. Việc đô thị hóa không có kế hoạch, việc cướp đất của nông dân, và sự bất lực không tạo được công ăn việc làm của nhà nước đã tạo nên những khó khăn về mặt kinh tế và xã hội cho rất nhiều gia đình bị lôi cuốn vào việc tìm kiếm miếng ăn ở thành thị hay nước ngoài. Nạn nhân của nạn buôn bán phụ nữ này, nhiều khi chỉ là những em bé chưa đến 10 tuổi, một phần bị bọn ma cô lừa gạt, phần khác lại do chính cha mẹ vì quá tuyệt vọng với cảnh nghèo túng, nên đã đang tâm bán con cho lũ người môi giới bất lương. Hầu hết các nạn nhân bị lừa gạt bằng lời dụ dỗ ra nước ngoài để làm việc với lương cao. Một số ra đi với thông hành chính thức, một số bị dẫn len lỏi qua rừng biên giới tiếp giáp Trung Quốc và Campuchia; một số được giấu trong các containers trên các trục lộ biên giới.

2. Nạn Môi Giới “Cô Dâu” Cho Đàn Ông Ở Nước Ngoài

Cũng như đối với tình cảnh các cô gái trẻ bị lừa gạt và bán làm gái mãi dâm, nguồn gốc chính và trực tiếp đưa đến nạn “cô dâu” cho đàn ông nước ngoài là sự nghèo túng gây nên bởi chính sách bất công xã hội của nhà nước VN. Đây là hình thức buôn người phổ biến trong nhiều năm trước tại một số tỉnh thuộc các tỉnh miền Nam, nhưng đã gia tăng rõ rệt ở nhiều tỉnh thành miền Bắc trong thời gian gần đây. Các cô gái trẻ phần đông xuất phát từ thôn quê nghèo được những văn phòng môi giới dụ dỗ “làm hôn thú” với người đàn ông nào đó từ Đài Loan, Đại Hàn hay Trung Quốc và đi theo chồng ra nước ngoài, không cần phải quen biết và yêu thương.

Theo thống kê, từ năm 1998 đến cuối năm 2010, Bộ Tư pháp đã chấp nhận và làm thủ tục cho 294.280 phụ nữ VN kết hôn với người nước ngoài có quốc tịch trên 50 quốc gia và vùng lãnh thổ. Đa số các cuộc “hôn nhân” vội vàng này đều thông qua các tổ chức môi giới trục lợi. Theo kết quả nghiên cứu của Viện khoa học Lao động - Xã hội thì chỉ có 7% các cuộc hôn nhân với người nước ngoài phát xuất bởi tình yêu.⁹

Ở đây cũng cần lưu ý đến tính chính xác của các con số thống kê bởi chính quyền VN. Một bài phóng sự trên báo Lao Động điện tử số ngày 06-12-2012 cho thấy ở tỉnh Hậu Giang hiện có đến 4.000 cô gái lấy chồng nước ngoài; tuy nhiên, Sở Tư pháp tỉnh chỉ báo cáo trong năm 2012 có 400 trường hợp đăng ký kết hôn với người nước ngoài, và những năm trước chỉ có từ 100 đến 200. Rồi tại tỉnh Sóc Trăng, chỉ riêng một xã đã có đến 201 phụ nữ lấy chồng nước ngoài, nhưng theo Sở Tư pháp tỉnh Sóc Trăng thì... “toàn tỉnh chỉ có 210 trường hợp đăng ký kết hôn với người nước ngoài.”¹⁰ Sự Chênh lệch này, theo giải thích của Giám Giám đốc Sở Tư pháp Sóc Trăng, cho thấy số lượng kết hôn không qua khai báo rất là cao.¹¹

Cảnh tượng những cô gái trẻ thoát y cho người

nước ngoài chọn lựa trong các buổi tuyển vợ được tổ chức nhiều nơi trong nhiều năm qua đã giảm đi trong năm 2012. Tuy nhiên các trang mạng cô dâu VN qua thơ đặt hàng lại phát triển mạnh trong thời gian gần đây. Có những trang mạng có xuất xứ từ VN, và cũng có nhiều trang có địa chỉ từ Trung quốc, Singapore, Đại Hàn... với lời quảng cáo rất hấp dẫn, “Cô dâu VN 5.000 dollars, bảo đảm còn trinh, giao hàng trong vòng 90 ngày, nếu bỏ trốn trong vòng 1 năm sẽ được thay thế một cô khác miễn phí;”¹² hoặc “Mua một người vợ từ VN chỉ với giá 6.000 dollars.”¹³ Bản chất buôn bán người của các dịch vụ môi giới hôn nhân này được bộc lộ rõ ràng khi điều tra cho thấy khá nhiều đàn ông Trung quốc tìm đến các trang mạng này và qua VN để tuyển chọn các cô dâu Việt không phải cho mình, mà để “sang tay” cho người khác để hưởng huê hồng.¹⁴

Những người con gái bất hạnh này sẵn sàng chấp nhận đánh đổi cả cuộc đời mình để thoát cảnh cơ hàn cho bản thân và gia đình để rồi trở thành nô lệ tình dục và lao nô nơi đất khách quê người. Nhiều cô dâu VN về nhà chồng ở Đài Loan, Đại Hàn đã bị hành hung, bắt làm nô

lệ, phục vụ tình dục cho cả nhà chồng, hoặc bị bán cho các ổ mãi dâm. Nhiều cô đã bị gia đình “chồng” và “chồng” thăm sát, hoặc tự kết liễu đời mình vì quá thất vọng.¹⁵

Để đối phó với nạn môi giới kết hôn bất hợp pháp này, cho đến nay nhà nước VN chưa có một biện pháp kiên quyết và hữu hiệu nào. Về mặt chế tài hình sự, hiện nay hành vi “môi giới kết hôn bất hợp pháp”, cũng như việc “lợi dụng việc đăng ký kết hôn nhằm mục đích trục lợi, xâm phạm tình dục, bóc lột sức lao động” chỉ có thể bị phạt tiền từ 10.000.000 đồng đến 20.000.000 đồng (tương đương \$500-\$1,000). (Nghị định số 60/2009/NĐ-CP).

Để thay thế các dịch vụ môi giới kết hôn với người nước ngoài bất hợp pháp của các thành phần bất hảo, từ năm 2010 nhà nước cho thiết lập xây dựng 17 trung tâm hỗ trợ kết hôn do Hội Liên hiệp Phụ nữ VN điều hành.¹⁶ Như thế rõ ràng thay vì tìm cách loại trừ tệ nạn buôn người tận gốc, chính quyền cũng lại đối xử với người phụ nữ như là một món hàng xuất khẩu không hơn không kém! Nghĩa là thay vì tư nhân bất hảo bán người thì nay nhà nước đứng ra bán người!

Trong năm 2012 đã có một số các cuộc hội thảo cấp vùng và toàn quốc bàn về những hệ lụy của hôn nhân với người nước ngoài qua môi giới, và đặc biệt là việc đưa vấn đề hôn nhân có yếu tố nước ngoài vào dự thảo sửa đổi và bổ sung Luật Hôn nhân và Gia đình. Ngoài các cuộc bàn thảo đó, tuyệt nhiên không có một động thái cụ thể nào khác nhằm chế tài hoặc loại bỏ tệ nạn buôn người qua hình thức môi giới hôn nhân trục lợi này.

Trong lúc đó nhà nước lại tìm cách đổ lỗi cho các nạn nhân đáng thương là “có lối sống thực dụng, lười lao động, muốn lấy chồng nước ngoài để trục lợi...”¹⁷ mà không nhận rõ trách nhiệm về phần xã hội đã không tạo được một điều kiện sống xứng đáng cho người dân và dung túng những thành phần môi giới trục lợi trên sự thống khổ và nhân phẩm của các phụ nữ đáng thương.

14 công nhân nghề may bị chết ngạt trong vụ hỏa hoạn tại Nga hồi tháng 9 năm 2012.
Hình Báo Người Lao Động

3. Nạn Bóc Lột Người Công Nhân Xuất Khẩu

So với nạn buôn bán phụ nữ và trẻ em, việc buôn người qua hình thức xuất khẩu lao động và dịch vụ “cô dâu” cho người nước ngoài là những hình thức mới được đề cập đến trong những năm gần đây. Ngay cả Luật Phòng, Chống Mua Bán Người được ban hành vào tháng 3 năm 2011 và có hiệu lực thi hành từ ngày 01 tháng 01 năm 2012 cũng chỉ dừng lại ở khái niệm tổng quát “Cưỡng bức lao động”, mà không thừa nhận việc những người bị lừa gạt ra nước ngoài và bị bóc lột là một hình thái của tệ nạn buôn người. Trong lúc đó kết quả một cuộc khảo sát 350 lao động xuất khẩu hợp pháp được công bố vào tháng 10/2012 cho thấy có đến 55 người tự nhận họ là nạn nhân của hành vi buôn bán người.¹⁸

Theo Cục Quản lý lao động ngoài nước, hiện có khoảng 500.000 người lao động đang làm việc ở hơn 40 quốc gia và vùng lãnh thổ, nhiều nhất là Đài Loan, Nam Hàn, Mã Lai, Nhật Bản, và các nước Trung Đông... Trong năm 2012 số lượng công nhân xuất khẩu qua các công ty môi giới giảm so với năm 2011 (80.000 năm 2012 so với 88.000 năm 2011) vì tình hình kinh tế thế giới đình trệ, và nhất là vì Nam Hàn tạm ngưng nhận lao động VN do bởi số công nhân hết hợp đồng trốn ở lại bất hợp pháp tăng quá nhiều. Những tài liệu thống kê chính thức trên đây cũng cần phải được xét lại. Sau vụ 14 công nhân VN bị chết cháy tại Nga vào tháng 9/2012, chính Chủ tịch xã có nạn nhân liên hệ đã cho biết trong xã có 600 thanh niên đi xuất khẩu lao động nhưng chỉ có 10% là đi theo con đường có đăng ký.¹⁹

Đa số những công nhân đi ra nước ngoài làm việc là nạn nhân của các công ty môi giới bất hợp pháp câu kết với cán bộ nhà nước tham nhũng. Họ phải cầm cố nhà cửa ruộng vườn để đủ tiền đóng lệ phí cho các công ty môi giới tuyển dụng. Tuy nhiên phần đông những người muốn đi lao động tại nước ngoài đều bị các cơ quan môi giới bóc lột, bỏ rơi, và bị chủ nhân

đổi xử rất tàn tệ với công việc nặng nhọc vất vả, được trả lương rất thấp, và nhiều khi lại còn bị tịch thu hộ chiếu, nên phải sống như người tù bị giam hãm trong phạm vi chật hẹp do giới chủ nhân xí nghiệp kiểm soát rất ngặt nghèo. Trường hợp điển hình là những công nhân bị chết cháy trong một xưởng may lậu ở Nga vào tháng 9/2012. Gia đình nghèo túng phải đi vay nợ 50 triệu đồng với lãi suất cao (tương đương 2.500 dollars Mỹ) để lo thủ tục được đi Nga làm việc; nhưng khi đến nơi, bị chủ xưởng may nhốt trong một căn phòng rồi khoá trái cửa lại. “Tất cả hơn 40 người đều sinh hoạt, ăn uống, ngủ nghỉ ở trong không được ra ngoài, điện thoại họ cũng không cho dùng...”²⁰

Nạn bắt cóc hoặc lừa đảo thanh thiếu niên ra nước ngoài để làm lao nô trong các đồn điền và các cơ sở sản xuất ở Trung Quốc, hay bị ép vào con đường tội ác như trồng và buôn bán cần sa (ở Đông Âu, Canada, Anh...) là một khía cạnh khác của nạn buôn bán người đáng quan tâm trong những năm gần đây. Riêng tại Anh Quốc, theo báo cáo thứ nhất của liên bộ về vấn đề buôn người năm 2012, thì kể từ 2009 đến nay số lượng nạn nhân VN của nạn buôn người tại Anh chiếm hàng thứ ba, chỉ sau người Nigeria và người Trung quốc; tuy nhiên, kể về nạn nhân vị thành niên thì người Việt đứng đầu bảng. Đa số đàn ông Việt được đưa lậu vào Anh là lao nô, đặc biệt trong các công việc phi pháp như trồng cần sa; phụ nữ thì bị ép làm nghề bán dâm.²¹

Điều 75 của Hiến pháp nước CHXHCN VN: “Nhà nước bảo hộ quyền lợi chính đáng của người VN định cư ở nước ngoài”; tuy nhiên, trong thực tế vì sợ mất khách hàng, vì đã ăn chia với các công ty môi giới, các nhân viên sứ quán VN vẫn không có phản ứng tích cực nào giúp các nạn nhân. Một số tổ chức người Việt ở hải ngoại như Ủy ban Bảo vệ Người lao động VN, Liên minh Bài trừ Nô lệ mới ở Á Châu (CAMSA), và One Body Village Organization đã có nhiều cố gắng để cứu vớt các nạn nhân, nhưng vẫn chưa thể có giải pháp loại trừ tận gốc rễ tệ nạn này, vì nguyên nhân chính đưa

đến tình cảnh bị đát của người công nhân đi làm việc ở nước ngoài là sự cấu kết và bao che của nhà nước đối với con buôn bắt chính cũng như thiếu hẳn những cơ chế kiểm soát dịch vụ này.

Nói tóm lại, một mặt vì ước ao muốn vượt thoát tình trạng nghèo túng, mặt khác do sự thông đồng, bao che của các cán bộ quyền thế trong guồng máy nhà nước đối với các cá nhân cũng như cơ sở làm ăn bắt chính nên nạn buôn người vẫn còn tồn tại dưới nhiều hình thức tròng chéo phức tạp. Vì thế mà các nạn nhân của tình trạng “nô lệ thời đại mới” hiện vẫn còn gặp nhiều sự khốn đốn nhục nhằn vì bị xâm phạm nặng nề về nhân phẩm, cũng như bị thiệt thòi về quyền lợi vật chất kinh tế và văn hóa nữa.

CHÚ THÍCH

¹ Vietbao.vn, “Tội phạm mua bán người có chiều hướng giảm,” <http://vietbao.vn/An-ninh-Phap-luat/Toi-pham-mua-ban-nguoi-co-chieu-huong-giam/12959755/218/> (Truy cập 21-1-2013)

² Chương trình 130/CP, là tên gọi tắt của Chương trình hành động phòng, chống tội phạm buôn bán phụ nữ, trẻ em từ năm 2004 đến năm 2010, được ấn định do Quyết định số 130/2004/QĐ của Thủ tướng VN ký ngày 14 tháng 07 năm 2004.

³ Sài Gòn Giải Phóng Online, “Gia tăng tội phạm buôn bán người - Bài 2: Nâng cao nhận thức để phòng tránh,” <http://www.sggp.org.vn/phongsudieutra/2012/12/305607/> (Truy cập 19-1-2013)

⁴ Dân trí, “Mua bán người: Sốc những thủ đoạn tàn nhẫn,” <http://dantri.com.vn/phap-luat/mua-ban-nguoi-soc-nhung-thu-doan-tan-nhan-676879.htm> (Truy cập 5-1-2013)

⁵ Từ năm 2005 đến 2011, toàn quốc có 5.745 nạn nhân buôn bán người. Riêng năm 2011 có 821 nạn nhân. Báo Điện tử của Chính phủ Nước Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam, “Việt Nam tiếp tục nỗ lực phòng, chống nạn mua bán người,” <http://baodientu.chinhphu.vn/Home/Viet-Nam-tiep-tuc-no-luc-phong-chong-nan-mua-ban-nguoi/20122/126715.vgp> (Truy cập 12-1-2013)

⁶ Tạp Chí Dân Chủ và Pháp Luật, “Giải pháp nâng cao hiệu quả công tác đấu tranh với tội phạm mua bán người trong bối cảnh hội nhập quốc tế,” [http://www.moj.gov.](http://www.moj.gov.vn/tcdcp/Lists/NghienCuuTraDoi/View_Detail.aspx?ItemID=371)

[vn/tcdcp/Lists/NghienCuuTraDoi/View_Detail.aspx?ItemID=371](http://www.tcdcp/Lists/NghienCuuTraDoi/View_Detail.aspx?ItemID=371) (Truy cập 11-1-2013)

⁷ Ibid.

⁸ Dân trí, “Mua bán người: Sốc những thủ đoạn tàn nhẫn,” <http://dantri.com.vn/phap-luat/mua-ban-nguoi-soc-nhung-thu-doan-tan-nhan-676879.htm> (Truy cập 5-1-2013)

⁹ Pháp Luật, “Chỉ 7% cuộc hôn nhân với người nước ngoài vì yêu,” <http://www.baomoi.com/Home/TinhYeu/www.phapluatvn.vn/Chi-7-cuoc-hon-nhan-voi-nguoi-nuoc-ngoai-vi-yeu/6124406.epi> (Truy cập 14-1-2013)

¹⁰ Báo Lao Động, “Lấy chồng ngoại - hạnh phúc, nước mắt và máu,” <http://laodong.com.vn/Phong-su/Va-ho-lu-luot-tim-den-dia-nguc-tran-gian/94486.blđ> (Truy cập 12-1-2013)

¹¹ Ibid.

¹² Eye Dr DeLengocky, “China is buying Vietnamese brides (Vietnam’s mail-order bride)” <http://eyedrd.org/2012/05/china-is-buying-vietnamese-brides-vietnams-mail-order-bride.html> (Truy cập 2-2-2013)

¹³ Human Traffic Watch, “News on Modern Day Slavery,” <http://humantraffickingwatch.wordpress.com/2012/10/18/buy-a-wife-from-vietnam-for-only-6000-usd-guaranteed-virgin/> (Truy cập 2-2-2013)

¹⁴ Báo Mới.com, “Công nghệ võ béo gái Việt... đoi trai TQ ‘lựa’ của má mì online,” <http://www.baomoi.com/Cong-nghe-vo-beo-gai-Viet-doi-trai-TQ-lua-cua-ma-mi-online/76/8813993.epi> (Truy cập 9-1-2013)

¹⁵ Báo Mới.com, “Báo động hôn nhân với người nước ngoài qua môi giới,” <http://www.baomoi.com/Bao-dong-hon-nhan-voi-nguoi-nuoc-ngoai-qua-moi-gioi/58/6547192.epi> (Truy cập 9-1-2013)

¹⁶ Báo điện tử Đảng Cộng sản Việt Nam, “Chuyển biến tích cực sau 5 năm thực hiện Nghị quyết 11 của Bộ Chính trị,” http://www.cpv.org.vn/cpv/Modules/Preview/PrintPreview.aspx?co_id=30110&cn_id=571972 (Truy cập 11-1-2013)

¹⁷ Báo Mới.com, “BĐBP Lào Cai: “Mạnh tay” với tội phạm mua bán người,” <http://www.baomoi.com/BDBP-Lao-Cai-Manh-tay-voi-toi-pham-mua-ban-nguoi/104/9475740.epi> (Truy cập 2-1-2013)

¹⁸ Báo Dân Việt, “Mặt trái hoạt động xuất khẩu lao động: Khó “chỉ mặt đặt tên” nạn buôn người,” <http://danviet.vn/109686p1c24/kho-chi-mat-dat-ten-nan-buon-nguoi.htm> (Truy cập 2-1-2013)

¹⁹ Báo điện tử Công an Nghệ An, “Nổi đau thân nhân xuất khẩu chui bỏ mạng xứ người,” <http://www.congannghean.vn/NewsDetails.aspx?NewsID=22933> (Truy cập 2-1-2013)

²⁰ Ibid

²¹ The Secretary of State for the Home Department, *First annual report of the Inter-Departmental Ministerial Group on Human Trafficking*, Oct. 2012 (tr.11), <http://www.dojni.gov.uk/index/publications/publication-categories/pubs-policing-community-safety/idmg-report-18-october-2012.pdf> (Truy cập 17-1-2013)

ĐỀ NGHỊ

Với những chứng cứ về vi phạm nhân quyền trầm trọng và có hệ thống đã kéo dài trong nhiều năm và vẫn tiếp diễn trong năm qua 2012, Mạng Lưới Nhân Quyền Việt Nam khẩn thiết nêu lên những đề nghị sau đây:

Đối với chính quyền Việt Nam:

- Chấp hành nghiêm chỉnh những cam kết quốc tế về nhân quyền, bao gồm Bản Tuyên Ngôn Quốc Tế Nhân Quyền và các công ước quốc tế nhân quyền mà VN đã ký kết.
- Bãi bỏ điều 4 Hiến Pháp cho phép ĐCSVN độc quyền lãnh đạo đất nước đồng thời bãi bỏ tất cả những luật lệ gian dối chà đạp lên quyền cơ bản của người dân, đặc biệt là các điều 79, 87, 88, và 89 của Bộ luật hình sự hiện hành.
- Trả tự do ngay tức khắc và vô điều kiện cho những tù nhân lương tâm và những dân oan.
- Chấm dứt những chế tài và đàn áp những nhà báo và người dân bày tỏ quan điểm của họ một cách ôn hòa qua báo chí, truyền thanh và Internet.
- Chấm dứt ngay việc hình sự hóa các hành vi chính trị chính đáng của người dân; tôn trọng thủ tục tố tụng hình sự theo tiêu chuẩn quốc tế; chấm dứt ngay việc đàn áp các luật sư; và cải thiện chế độ lao tù hiện hữu.
- Chấm dứt ngay việc sử dụng ngành công an như là lực lượng thống trị và đàn áp của ĐCSVN
- Tôn trọng quyền tự do tôn giáo của người dân bằng cách xóa bỏ những luật lệ có mục đích hạn chế quyền tự do hành đạo, không can thiệp vào sinh hoạt nội bộ của các tôn giáo, và ngưng ngay việc bách hại các giáo sĩ và giáo dân.
- Sửa đổi Bộ Luật Lao Động bảo đảm quyền tự do hội họp và lập hội, và cho phép thiết lập những công đoàn độc lập.
- Tái lập quyền tư hữu đất đai cho người dân; ngưng ngay việc cưỡng chiếm đi ngược lại luật nhân quyền quốc tế; và trả lại những bất động sản bị nhà nước tịch thu cho sở hữu chủ hợp pháp.
- Thực thi những biện pháp cụ thể chấm dứt tệ nạn buôn người trá hình dưới dạng “cô dâu nước ngoài” và lao động xuất khẩu.

Đối với Các chính phủ yêu chuộng tự do – dân chủ:

- Ngăn chặn VN gia nhập Hội Đồng Nhân Quyền Liên Hiệp Quốc cho đến khi VN tôn trọng những điều họ đã cam kết khi phê chuẩn Tuyên Ngôn Quốc Tế Nhân Quyền và các công ước về nhân quyền khác.
- Cần cứu xét thành tích nhân quyền của VN như là điều kiện tiên quyết của các kế hoạch viện trợ phát triển cũng như các kế hoạch đầu tư kinh tế.
- Cần mạnh dạn nêu lên những trường hợp vi phạm nhân quyền cụ thể trong các cuộc đối thoại nhân quyền với nhà nước VN trước khi đề cập đến các vấn đề tổng quát hơn như giao dịch thương mại hay những hình thức viện trợ khác.
- Đặc biệt đối với chính quyền Hoa Kỳ:
  - o Quốc Hội Hoa Kỳ cần hỗ trợ các dự luật chống lại những vi phạm nhân quyền tại VN.
  - o Bộ Ngoại Giao cần cứu xét việc đưa VN trở lại Danh Sách Các Quốc Gia Cần Quan Tâm Đặc Biệt mà Ủy Hội Hoa Kỳ về Tự Do Tôn Giáo Quốc Tế, nhiều tổ chức phi chính phủ (trong đó có Human Rights Watch, Freedom House, và Ân Xá Quốc Tế), và nhiều đại biểu quốc hội Hoa Kỳ đã nhiều lần nêu lên.

Đối với các tổ chức nhân quyền quốc tế:

- Cần tiếp tục theo dõi tình trạng nhân quyền tại VN, và mạnh mẽ lên tiếng kết án những trường hợp vi phạm nhân quyền trầm trọng bởi nhà nước VN.
- Cần loại trừ VN ra khỏi những tổ chức về nhân quyền quốc tế nếu họ vẫn tiếp tục coi thường những khuyến cáo đã được nêu lên.

Đối với các công ty kinh doanh quốc tế tại VN:

- Cần bảo đảm rằng quyền của công nhân và các tiêu chuẩn lao động chính yếu được tôn trọng ở những cơ sở kinh doanh của mình.

Đối với cộng đồng người Việt hải ngoại:

- Cần trình bày một cách có sức thuyết phục với các đại biểu quốc hội và công luận ở các xứ định cư rằng VN hiện nay là một trong số các quốc gia vi phạm nhân quyền trầm trọng nhất trên thế giới.
- Tiếp tục hỗ trợ các nhà đấu tranh nhân quyền trong nước về tinh thần và vật chất.

The Vietnam Human Rights Network was established in 1997 as a consortium of individuals and organizations committed to the defense and promotion of human rights and civil liberties entitled to all Vietnamese citizens set forth by the Universal Declaration of Human Rights and subsequent international human rights instruments.

FOR CONTACT

The Vietnam Human Rights Network
89711 Colchester Ave, Westminster, CA 92683
Tel.: (714) 657-9488
Email: vnhrnet@vietnamhumanrights.net